ओं नमः परमात्मने, श्री महागणपतये नमः

श्री गुरुभ्यो नमः

हरिः ओं

कृष्ण यजुर्वेदीय तैत्तिरीय संहिता क्रम पाठः

द्वतीय काण्डे – तृतीय प्रश्नः

Table of Contents

2. कृष्ण यजुर्वेदीय तैत्तिरीय संहिता क्रम पाठः 3

2.3 द्वितीय काण्डे तृतीय प्रश्नः – इष्टिविधानं 3

==========

ओं नमः परमात्मने, श्री महागणपतये नमः

श्री गुरुभ्यो नमः, हरिः ओं

2.कृष्ण यजुर्वेदीय तैत्तिरीय संहिता क्रम पाठः

2.3 द्वितीय काण्डे तृतीय प्रश्नः – इष्टिविधानं

T.S.2.3.1.1 - Kramam

आदित्येभ्यो भुवद्वद्भ्यः । भुवद्वद्भ्य श्चरुम् । भुवद्वद्भ्य इति
भुवद्वत् – भ्यः । चरुम् निः । निर् वपेत् । वपेद् भूतिकामः ।
भूतिकाम आदित्याः । भूतिकाम इति भूति – कामः । आदित्या वै ।
वा एतम् । एतम् भूत्यै । भूत्यै प्रति । प्रति नुदन्ते । नुदन्ते यः ।
योऽलम् । अलम् भूत्यै । भूत्यै सन्न् । सन् भूतिम् । भूतिम् न ।
न प्राप्नोति । प्राप्नोत्यादित्यान् । प्राप्नोतीति प्र – आप्नोति ।
आदित्यानेव । एव भुवद्वतः । भुवद्वतः स्वेन । भुवद्वत इति
भुवत् – वतः । स्वेन भागधेयेन । भागधेयेनोप । भागधेयेनेति
भाग – धेयेन । उप धावति । धावति ते । त एव । एवैनम् ।
एनम् भूतिम् । भूतिम् गमयन्ति । गमयन्ति भवति । भवत्येव ।
एवादित्येभ्यः । आदित्येभ्यो धारयद्वद्भ्यः । धारयद्वद्भ्य श्चरुम् ।

धारयद्वद्भ्य इति धारयद्वत् – भ्यः । चरुम् निः । निर् वपेत् ।
वपेदपरुद्धः । अपरुद्धो वा । अपरुद्ध इत्यप – रुद्धः ।
वा ऽपरुद्ध्यमानः । अपरुद्ध्यमानो वा । अपरुद्ध्यमान
इत्यप – रुद्ध्यमानः । वा ऽऽदित्याः । आदित्या वै ।
वा अपरोद्धारः । अपरोद्धार आदित्याः । अपरोद्धार इत्यप–रोद्धारः ।
आदित्या अवगमयितारः । अवगमयितार आदित्यान् । अवगमयितार
इत्यव – गमयितारः । आदित्यानेव । एव धारयद्वतः ।
धारयद्वतः स्वेन । धारयद्वत इति धारयत् – वतः । **1** (**50/61**)

T.S.2.3.1.2 - Kramam

स्वेन भागधेयेन । भागधेयेनोप । भागधेयेनेति भाग – धेयेन ।
उप धावति । धावति ते । त एव । एवैनम् । एनं ँविशि ।
विशि दाध्रति । दाध्रत्यनपरुद्ध्यः । अनपरुद्ध्यो भवति ।
अनपरुद्ध्य इत्यनप – रुद्ध्यः । भवत्यदिते । अदितेऽनु ।
अनु मन्यस्व । मन्यस्वेति । इत्यपरुद्ध्यमानः । अपरुद्ध्यमानोऽस्य ।
अपरुद्ध्यमान इत्यप – रुद्ध्यमानः । अस्य पदम् । पदमा ।
आ ददीत । ददीतेयम् । इयं ँवै । वा अदितिः । अदितिरियम् ।

इयमेव । एवास्मै । अस्मै राज्यम् । राज्यमनु । अनुमन्यते ।

मन्यते सत्या । सत्याऽऽशीः । आशीरिति । आशीरित्या – शीः ।

इत्याह । आह सत्याम् । सत्यामेव । एवाशिषम् । आशिषम् कुरुते ।

आशिषमित्या – शिषम् । कुरुत इह । इह मनः । मन इति ।

इत्याह । आह प्रजाः । प्रजा एव । प्रजा इति प्र – जाः । एवास्मै ।

अस्मै समनसः । समनसः करोति । समनस इति स – मनसः ।

करोत्युप । उप प्र । प्रेत । इत मरुतः ।

मरुतः सुदानवः । 2 (50/57)

T.S.2.3.1.3 - Kramam

सुदानव एना । सुदानव इति सु – दानवः । एना विश्पतिना ।

विश्पतिना ऽभि । अभ्यमुम् । अमुꣳ राजानम् । राजानमिति ।

इत्याह । आह मारुती । मारुती वै । वै विट् । विड् ज्येष्ठः ।

ज्येष्ठो विश्पतिः । विश्पतिर् विशा । विशैव । एवैनम् ।

एनꣳ राष्ट्रेण । राष्ट्रेण सम् । समर्द्धयति । अर्द्धयति यः ।

यः परस्तात् । परस्ताद् ग्राम्यवादी । ग्राम्यवादी स्यात् । ग्राम्यवादीति

ग्राम्य – वादी । स्यात् तस्य । तस्य गृहात् । गृहाद् व्रीहीन् ।

व्रीहीना । आ हरेत् । हरेच्छुक्लान् । शुक्लाꣳश्च । च कृष्णान् ।
कृष्णाꣳश्च । च वि । वि चिनुयात् । चिनुयाद् ये । ये शुक्लाः ।
शुक्लाः स्युः । स्यु स्तम् । तमादित्यम् । आदित्यम् चरुम् ।
चरुम् निः । निर् वपेत् । वपेदादित्या । आदित्या वै । वै देवतया ।
देवतया विट् । विड् विशम् । विशमेव । एवाव । अव गच्छति ।
गच्छत्यवगता । **3** (**50/52**)

T.S.2.3.1.4 - Kramam

अवगता ऽस्य । अवगतेत्यव – गता । अस्य विट् । विडनवगतम् ।
अनवगतꣳ राष्ट्रम् । अनवगतमित्यनव–गतम् । राष्ट्रमिति । इत्याहुः ।
आहुर् ये । ये कृष्णाः । कृष्णाः स्युः । स्यु स्तम् । तं ँवारुणम् ।
वारुणम् चरुम् । चरुम् निः । निर् वपेत् । वपेद् वारुणम् । वारुणं
ँवै । वै राष्ट्रम् । राष्ट्रमुभे । उभे एव । उभे इत्युभे । एव विशम् ।
विशम् च । च राष्ट्रम् । राष्ट्रम् च । चाव । अव गच्छति ।
गच्छति यदि । यदि न । नावगच्छेत् । अवगच्छेदिमम् ।
अवगच्छेदित्यव – गच्छेत् । इममहम् । अहमादित्येभ्यः ।
आदित्येभ्यो भागम् । भागम् निः । निर् वपामि । वपाम्या ।

आऽमुष्मात् । अमुष्मादमुष्यै । अमुष्यै विशः । विशो ऽवगन्तोः ।
अवगन्तोरिति । अवगन्तोरित्यव – गन्तोः । इति निः । निर् वपेत् ।
वपेदादित्याः । आदित्या एव । एवैनम् । एनम् भागधेयम् ।
भागधेयम् प्रेफ्सन्तः । भागधेयमिति भाग – धेयम् ।
प्रेफ्सन्तो विशम् । प्रेफ्सन्त इति प्र – ईफ्सन्तः । विशमव ।
अव गमयन्ति । **4** (**50/57**)

T.S.2.3.1.5 - Kramam

गमयन्ति यदि । यदि न । नावगच्छेत् । अवगच्छेदाश्वत्थान् ।
अवगच्छेदित्यव–गच्छेत् । आश्वत्थान् मयूखान् । मयूखान्थ् सप्त ।
सप्त मद्ध्यमेषायाम् । मध्यमेषायामुप । मद्ध्यमेषायामिति
मद्ध्यम – ईषायाम् । उप हन्यात् । हन्यादिदम् । इदमहम् ।
अहमादित्यान् । आदित्यान् बद्ध्नामि । बध्नाम्या । आऽमुष्मात् ।
अमुष्मादमुष्यै । अमुष्यै विशः । विशोऽवगन्तोः । अवगन्तोरिति ।
अवगन्तोरित्यव – गन्तोः । इत्यादित्याः । आदित्या एव । एवैनम् ।
एनम् बद्धवीराः । बद्धवीरा विशम् । बद्धवीरा इति बद्ध – वीराः ।
विशमव । अव गमयन्ति । गमयन्ति यदि । यदि न । नावगच्छेत् ।

अवगच्छेदेतम् । अवगच्छेदित्यव – गच्छेत् । एतमेव । एवादित्यम् ।
आदित्यं चरुम् । चरुम् निः । निर् वपेत् । वपेदिद्ध्मे । इद्ध्मे ऽपि ।
अपि मयूखान् । मयूखान्थ् सम् । सम् नह्येत् । नह्येदनपरुद्ध्यम् ।
अनपरुद्ध्यमेव । अनपरुद्ध्यमित्यनप – रुद्ध्यम् । एवाव ।
अव गच्छति । गच्छत्याश्वत्थाः । आश्वत्था भवन्ति ।
भवन्ति मरुताम् । मरुतां वै । वा एतत् । एतदोजः ( ) । ओजो यत् ।
यदश्वत्थः । अश्वत्थ ओजसा । ओजसैव । एव विशम् । विशमव ।
अव गच्छति । गच्छति सप्त । सप्त भवन्ति । भवन्ति सप्तगणाः ।
सप्तगणा वै । सप्तगणा इति सप्त – गणाः । वै मरुतः ।
मरुतो गणशः । गणश एव । गणश इति गण – शः । एव विशम् ।
विश मव । अव गच्छति । गच्छतीति गच्छति ॥ **5** (**68/76**)

(धारयद्वतो–मरुतो–गच्छति–विशमवै–त–दष्टादश च) (A1)

T.S.2.3.2.1 - Kramam

देवा वै । वै मृत्योः । मृत्योरबिभयुः । अबिभयुस्ते । ते प्रजापतिम् ।
प्रजापतिमुप । प्रजापतिमिति प्रजा – पतिम् । उपाधावन् ।
अधावन् तेभ्यः । तेभ्य एताम् । एताम् प्राजापत्याम् ।

प्राजापत्याꣳ शतकृष्णलाम् । प्राजापत्यामिति प्राजा – पत्याम् ।
शतकृष्णलाम् निः । शतकृष्णलामिति शत–कृष्णलाम् । निरवपत् ।
अवपत् तया । तयैव । एवैषु । एष्वमृतम् । अमृतमदधात् ।
अदधाद् यः । यो मृत्योः । मृत्योर् बिभीयात् । बिभीयात् तस्मै ।
तस्मा एताम् । एताम् प्राजापत्याम् । प्राजापत्याꣳ शतकृष्णलाम् ।
प्राजापत्यामिति प्राजा – पत्याम् । शतकृष्णलाम् निः ।
शतकृष्णलामिति शत–कृष्णलाम् । निर् वपेत् । वपेत् प्रजापतिम् ।
प्रजापतिमेव । प्रजापतिमिति प्रजा – पतिम् । एव स्वेन ।
स्वेन भागधेयेन । भागधेयेनोप । भागधेयेनेति भाग – धेयेन ।
उप धावति । धावति सः । स एव । एवास्मिन्न् । अस्मिन्नायुः ।
आयुर् दधाति । दधाति सर्वम् । सर्वमायुः । आयुरेति । एति
शतकृष्णला । शतकृष्णला भवति । शतकृष्णलेति शत – कृष्णला ।
भवति शतायुः । शतायुः पुरुषः । शतायुरिति शत – आयुः ।
पुरुषः शतेन्द्रियः । शतेन्द्रिय आयुषि । शतेन्द्रिय इति
शत – इन्द्रियः । आयुष्येव । एवेन्द्रिये । इन्द्रिये प्रति । **6** (**50/60**)

T.S.2.3.2.2 - Kramam

प्रति तिष्ठति । तिष्ठति घृते । घृते भवति । भवत्यायुः । आयुर् वै ।

वै घृतम् । घृतममृतम् । अमृतꣳ हिरण्यम् । हिरण्यमायुः । आयुश्च ।

चैव । एवास्मै । अस्मा अमृतम् । अमृतम् च । च समीची ।

समीची दधाति । समीची इति समीची । दधाति चत्वारिचत्वारि ।

चत्वारिचत्वारि कृष्णलानि । चत्वारिचत्वारीति चत्वारि – चत्वारि ।

कृष्णलान्यव । अव द्यति । द्यति चतुरवत्तस्य । चतुरवत्तस्याप्त्ये ।

चतुरवत्तस्येति चतुः – अवत्तस्य । आप्त्या एकधा । एकधा ब्रह्मणे ।

एकधेत्येक – धा । ब्रह्मण उप । उप हरति । हरत्येकधा । एकधैव ।

एकधेत्येक – धा । एव यजमाने । यजमान आयुः । आयुर् दधाति ।

दधात्यसौ । असावादित्यः । आदित्यो न । न वि । व्यरोचत ।

अरोचत तस्मै । तस्मै देवाः । देवाः प्रायश्चित्तिम् ।

प्रायश्चित्ति मैच्छन्न् । ऐच्छन् तस्मै । तस्मा एतम् । एतꣳ सौर्यम् ।

सौर्यम् चरुम् । चरुम् निः । निरवपन्न् । अवपन् तेन । ते नैव ।

एवास्मिन्न् । अस्मिन् रुचम् । 7 (50/55)

T.S.2.3.2.3 - Kramam

रुचमदधुः । अदधुर् यः । यो ब्रह्मवर्चसकामः । ब्रह्मवर्चसकामः
स्यात् । ब्रह्मवर्चसकाम इति ब्रह्मवर्चस – कामः । स्यात् तस्मै ।
तस्मा एतम् । एतꣳ सौर्यम् । सौर्यम् चरुम् । चरुम् निः ।
निर् वपेत् । वपेदमुम् । अमुमेव । एवादित्यम् । आदित्यꣳ स्वेन ।
स्वेन भागधेयेन । भागधेयेनोप । भागधेयेनेति भाग – धेयेन ।
उप धावति । धावति सः । स एव । एवास्मिन्न् । अस्मिन्
ब्रह्मवर्चसम् । ब्रह्मवर्चसम् दधाति । ब्रह्मवर्चसमिति ब्रह्म–वर्चसम् ।
दधाति ब्रह्मवर्चसी । ब्रह्मवर्चस्येव । ब्रह्मवर्चसीति ब्रह्म – वर्चसी ।
एव भवति । भवत्युभयतः । उभयतो रुक्मौ । रुक्मौ भवतः ।
भवत उभयतः । उभयत एव । एवास्मिन्न् । अस्मिन् रुचम् ।
रुचम् दधाति । दधाति प्रयाजेप्रयाजे । प्रयाजेप्रयाजे कृष्णलम् ।
प्रयाजेप्रयाज इति प्रयाजे – प्रयाजे । कृष्णलम् जुहोति । जुहोति
दिग्भ्यः । दिग्भ्य एव । दिग्भ्य इति दिक् – भ्यः । एवास्मै । अस्मै
ब्रह्मवर्चसम् । ब्रह्मवर्चसमव । ब्रह्मवर्चसमिति ब्रह्म – वर्चसम् ।

अव रुन्धे । रुन्ध आग्नेयम् । आग्नेयमष्टाकपालम् । अष्टाकपालम्
निः । अष्टाकपालमित्यष्टा–कपालम् । निर् वपेत् । वपेथ् सावित्रम् ।
सावित्रम् द्वादशाकपालम् । द्वादशाकपालम् भूम्यै ।
द्वादशाकपालमिति द्वादश – कपालम् । भूम्यै चरुम् । **8** (**50/59**)

T.S.2.3.2.4 - Kramam

चरुं ँयः । यः कामयेत । कामयेत हिरण्यम् । हिरण्यं ँविन्देय ।
विन्देय हिरण्यम् । हिरण्यम् मा । मोप । उप नमेत् । नमेदिति ।
इति यत् । यदाग्नेयः । आग्नेयो भवति । भवत्याग्नेयम् ।
आग्नेयं ँवै । वै हिरण्यम् । हिरण्यं ँयस्य । यस्यैव । एव हिरण्यम् ।
हिरण्यम् तेन । तेनैव । एवैनत् । एनद् विन्दते । विन्दते सावित्रः ।
सावित्रो भवति । भवति सवितृप्रसूतः । सवितृप्रसूत एव ।
सवितृप्रसूत इति सवितृ – प्रसूतः । एवैनत् । एनद् विन्दते ।
विन्दते भूम्यै । भूम्यै चरुः । चरुर् भवति । भवत्यस्याम् ।
अस्यामेव । एवैनत् । एनद् विन्दते । विन्दत उप । उपैनम् ।
एनꣳ हिरण्यम् । हिरण्यम् नमति । नमति वि । वि वै । वा एषः ।

एष इन्द्रियेण । इन्द्रियेण वीर्येण । वीर्येणद्ध्यर्ध्यते । ऋद्ध्यते यः ।
यो हिरण्यम् । हिरण्यं विन्दते । विन्दत एताम् । एतामेव । **9** (**50/51**)

T.S.2.3.2.5 - Kramam

एव निः । निर् वपेत् । वपेद्धिरण्यम् । हिरण्यं वित्वा । वित्वा न ।
नेन्द्रियेण । इन्द्रियेण वीर्येण । वीर्येण वि । व्यृद्ध्यते ।
ऋध्यत एताम् । एतामेव । एव निः । निर् वपेत् । वपेद् यस्य ।
यस्य हिरण्यम् । हिरण्यम् नश्येत् । नश्येद् यत् । यदाग्नेयः ।
आग्नेयो भवति । भवत्याग्नेयम् । आग्नेयं वै । वै हिरण्यम् ।
हिरण्यं यस्य । यस्यैव । एव हिरण्यम् । हिरण्यम् तेन । तेनैव ।
एवैनत् । एनद् विन्दति । विन्दति सावित्रः । सावित्रो भवति ।
भवति सवितृप्रसूतः । सवितृप्रसूत एव ।
सवितृप्रसूत इति सवितृ – प्रसूतः । एवैनत् । एनद् विन्दति ।
विन्दति भूम्यै । भूम्यै चरुः । चरुर् भवति । भवत्यस्याम् ।
अस्यां वै । वा एतत् । एतन्नश्यति । नश्यति यत् । यन्नश्यति ।
नश्यत्यस्याम् । अस्यामेव । एवैनत् । एनद् विन्दति । विन्दतीन्द्रः ।
इन्द्र स्त्वष्टुः । **10** (**50/51**)

T.S.2.3.2.6 - Kramam

त्वष्टुः सोमम् । सोममभीषहा । अभीषहा ऽपिबत् ।

अभीषहेत्यभि – सहा । अपिबथ् सः । स विष्वङ्ङ् । विष्वङ् वि ।

व्याच्र्छत् । आच्र्छथ् सः । स इन्द्रियेण । इन्द्रियेण सोमपीथेन ।

सोमपीथेन वि । सोमपीथेनेति सोम – पीथेन । व्याद्र्ध्यत ।

आद्र्ध्यत सः । स यत् । यदूद्र्ध्वम् । ऊद्र्ध्वमुदवमीत् ।

उदवमीत् ते । उदवमीदित्युत् – अवमीत् । ते श्यामाकाः ।

श्यामाका अभवन्न् । अभवन्थ् सः । स प्रजापतिम् । प्रजापतिमुप ।

प्रजापतिमिति प्रजा – पतिम् । उपाधावत् । अधावत् तस्मै ।

तस्मा एतम् । एतꣳ सोमेन्द्रम् । सोमेन्द्रꣳ श्यामाकम् । श्यामाकम्

चरुम् । चरुम् निः । निरवपत् । अवपत् तेन । तेनैव । एवास्मिन्न् ।

अस्मिन्निन्द्रियम् । इन्द्रियꣳ सोमपीथम् । सोमपीथमदधात् ।

सोमपीथमिति सोम – पीथम् । अदधाद् वि । वि वै । वा एषः ।

एष इन्द्रियेण । इन्द्रियेण सोमपीथेन । सोमपीथेनद्र्ध्यते ।

सोमपीथेनेति सोम – पीथेन । ऋद्ध्यते यः । यः सोमम् ।

सोमं ँवमिति । वमिति यः । यः सोमवामी । सोमवामी स्यात् ।

सोमवामीति सोम – वामी । स्यात् तस्मै ।

तस्मा एतम् । 11 (50/57)

T.S.2.3.2.7 - Kramam

एतꣳ सोमेन्द्रम् । सोमेन्द्रꣳ श्यामाकम् । श्यामाकम् चरुम् ।

चरुम् निः । निर् वपेत् । वपेथ् सोमम् । सोमम् च । चैव ।

एवेन्द्रम् । इन्द्रम् च । च स्वेन । स्वेन भागधेयेन । भागधेयेनोप ।

भागधेयेनेति भाग – धेयेन । उप धावति । धावति तौ । तावेव ।

एवास्मिन् । अस्मिन्निन्द्रियम् । इन्द्रियꣳ सोमपीथम् । सोमपीथम्

धत्तः । सोमपीथमिति सोम – पीथम् । धत्तो न । नेन्द्रियेण ।

इन्द्रियेण सोमपीथेन । सोमपीथेन वि ।

सोमपीथेनेति सोम – पीथेन । व्यृध्यते । ऋद्ध्यते यत् ।

यथ् सौम्यः । सौम्यो भवति । भवति सोमपीथम् । सोमपीथमेव ।

सोमपीथमिति सोम – पीथम् । एवाव । अव रुन्धे । रुन्धे यत् ।

यदैन्द्रः । ऐन्द्रो भवति । भवतीन्द्रियम् । इन्द्रियं वै । वै सोमपीथः ।

सोमपीथ इन्द्रियम् । सोमपीथ इति सोम – पीथः । इन्द्रियमेव ।

एव सोमपीथम् । सोमपीथमव । सोमपीथमिति सोम – पीथम् ।

अव रुन्धे । रुन्धे श्यामाकः । श्यामाको भवति । भवत्येषः ।

एष वाव । वाव सः । स सोमः । सोमः साक्षात् । **12** (**50/56**)

T.S.2.3.2.8 - Kramam

साक्षादेव । साक्षादिति स – अक्षात् । एव सोमपीथम् ।

सोमपीथमव । सोमपीथमिति सोम – पीथम् । अव रुन्धे ।

रुन्धे ऽग्नये । अग्नये दात्रे । दात्रे पुरोडाशम् ।

पुरोडाशमष्टाकपालम् । अष्टाकपालम् निः ।

अष्टाकपालमित्यष्टा – कपालम् । निर् वपेत् । वपेदिन्द्राय ।

इन्द्राय प्रदात्रे । प्रदात्रे पुरोडाशम् । प्रदात्र इति प्र – दात्रे ।

पुरोडाशमेकादशकपालम् । एकादशकपालम् पशुकामः ।

एकादशकपालमित्येकादश – कपालम् । पशुकामो ऽग्निः ।

पशुकाम इति पशु – कामः । अग्निरेव । एवास्मै । अस्मै पशून् ।

पशून् प्रजनयति । प्रजनयति वृद्धान् । प्रजनयतीति प्र – जनयति ।

वृद्धानिन्द्रः । इन्द्रः प्र । प्र यच्छति । यच्छति दधि । दधि मधु ।

मधु घृतम् । घृतमापः । अपो धानाः । धाना भवन्ति । भवन्त्येतत् ।

एतद् वै । वै पशूनाम् । पशूनाꣳ रूपम् । रूपꣳ रूपेण । रूपेणैव ।

एव पशून् । पशूनव । अव रुन्धे । रुन्धे पञ्चगृहीतम् ।

पञ्चगृहीतम् भवति । पञ्चगृहीतमिति पञ्च – गृहीतम् । भवति

पाङ्क्ताः । पाङ्क्ता हि । हि पशवः । पशवो बहुरूपम् । बहुरूपम्

भवति । बहुरूपमिति बहु–रूपम् । भवति बहुरूपाः । बहुरूपा हि ।

बहुरूपा इति बहु – रूपाः । हि पशवः ( ) ।

पशवः समृद्ध्यै । **13** (**50/60**)

T.S.2.3.2.9 - Kramam

समृद्ध्यै प्राजापत्यम् । समृद्ध्या इति सं – ऋद्ध्यै ।

प्राजापत्यम् भवति । प्राजापत्यमिति प्राजा – पत्यम् ।

भवति प्राजापत्याः । प्राजापत्या वै । प्राजापत्या इति प्राजा–पत्याः ।

वै पशवः । पशवः प्रजापतिः । प्रजापतिरेव । प्रजापतिरिति

प्रजा – पतिः । एवास्मै । अस्मै पशून् । पशून् प्र । प्र जनयति ।

जनयत्यात्मा । आत्मा वै । वै पुरुषस्य । पुरुषस्य मधु । मधु यत् ।

यन्मधु । मद्ध्वग्नौ । अग्नौ जुहोति । जुहोत्यात्मानम् । आत्मानमेव ।

एव तत् । तद् यजमानः । यजमानो ऽग्नौ । अग्नौ प्र । प्र दधाति ।

दधाति पङ्क्त्यौ । पङ्क्त्यौ याज्यानुवाक्ये । याज्यानुवाक्ये भवतः ।

याज्यानुवाक्ये इति याज्या – अनुवाक्ये । भवतः पाङ्क्तः ।

पाङ्क्तः पुरुषः । पुरुषः पाङ्क्ताः । पाङ्क्ताः पशवः ।

पशव आत्मानम् । आत्मानमेव । एव मृत्योः । मृत्योर् निष्क्रीय ।

निष्क्रीय पशून् । निष्क्रीयेति निः – क्रीय । पशूनव । अव रुन्धे ।

रुन्ध इति रुन्धे ॥ **14** (**41/47**)

(इन्द्रियं – ऽस्मिन् – भूम्या – एता – मिन्द्रः – स्यात् तस्मै – सोमो – बहु रूपा हि पशव – एकचत्वारिꣳशच्च) (A2)

T.S.2.3.3.1 - Kramam

देवा वै । वै सत्रम् । सत्रमासत । आसतर्द्धिपरिमितम् ।

ऋद्धिपरिमितम् ँयशस्कामाः । ऋद्धिपरिमितमित्यृद्धि – परिमितम् ।

यशस्कामास्तेषाम् । यशस्कामा इति यशः – कामाः ।

तेषाꣳ सोमम् । सोमꣳ राजानम् । राजानं ँयशः । यश आर्च्छत् ।

आर्च्छथ् सः । स गिरिम् । गिरिमुत् । उदैत् । ऐत् तम् । तमग्निः ।

अग्निरनु । अनूत् । उदैत् । ऐत् तौ । ता वग्नीषोमौ । अग्नीषोमौ

सम् । अग्नीषोमावित्यग्नी – सोमौ । समभवताम् । अभवताम् तौ ।

ताविन्द्रः । इन्द्रो यज्ञविभ्रष्टः । यज्ञविभ्रष्टोऽनु । यज्ञविभ्रष्ट इति

यज्ञ – विभ्रष्टः । अनु परा । परैत् । ऐत् तौ । तावब्रवीत् । अब्रवीद्

याजयतम् । याजयतम् मा । मेति । इति तस्मै । तस्मा एताम् ।

एतामिष्टिम् । इष्टिम् निः । निरवपताम् । अवपतामाग्नेयम् ।

आग्नेयमष्टाकपालम् । अष्टाकपालमैन्द्रम् ।

अष्टाकपालमित्यष्टा – कपालम् । ऐन्द्रमेकादशकपालम् ।

एकादशकपालꣳ सौम्यम् ।

एकादशकपालमित्येकादश – कपालम् । सौम्यम् चरुम् ।

चरुम् तया । तयैव । एवास्मिन्न् । अस्मिन् तेजः ।

तेज इन्द्रियम् । **15** (**50/56**)

T.S.2.3.3.2 - Kramam

इन्द्रियम् ब्रह्मवर्चसम् । ब्रह्मवर्चसमधत्ताम् । ब्रह्मवर्चसमिति

ब्रह्म–वर्चसम् । अधत्तां ँयः । यो यज्ञविभ्रष्टः । यज्ञविभ्रष्टः स्यात् ।

यज्ञविभ्रष्ट इति यज्ञ – विभ्रष्टः । स्यात् तस्मै । तस्मा एताम् ।

एतामिष्टिम् । इष्टिम् निः । निर् वपेत् । वपेदाग्नेयम् ।

आग्नेयमष्टाकपालम् । अष्टाकपालमैन्द्रम् ।

अष्टाकपालमित्यष्टा – कपालम् । ऐन्द्रमेकादशकपालम् ।

एकादशकपालꣳ सौम्यम् । एकादशकपालमित्येकादश–कपालम् ।

सौम्यम् चरुम् । चरुं ँयत् । यदाग्नेयः । आग्नेयो भवति ।

भवति तेजः । तेज एव । एवास्मिन्न् । अस्मिन् तेन । तेन दधाति ।

दधाति यत् । यद् ऐन्द्रः । ऐन्द्रो भवति । भवतीन्द्रियम् । इन्द्रियमेव ।

एवास्मिन्न् । अस्मिन् तेन । तेन दधाति । दधाति यत् । यथ् सौम्यः ।

सौम्यो ब्रह्मवर्चसम् । ब्रह्मवर्चसम् तेन ।

ब्रह्मवर्चसमिति ब्रह्म – वर्चसम् । तेनाग्नेयस्य । आग्नेयस्य च ।

च सौम्यस्य । सौम्यस्य च । चैन्द्रे । ऐन्द्रे समाश्लेषयेत् ।

समाश्लेषयेत् तेजः । समाश्लेषयेदिति सं – आश्लेषयेत् । तेजश्च ।

चैव । एवास्मिन्न् । अस्मिन् ब्रह्मवर्चसम् । ब्रह्मवर्चसम् च ।

ब्रह्मवर्चमिति ब्रह्म – वर्चसम् । च समीची । समिची दधाति ।

समीची इति समीची । **16** (**50/58**)

T.S.2.3.3.3 - Kramam

दधात्यग्नीषोमीयम् । अग्नीषोमीयमेकादशकपालम् ।

अग्नीषोमीयमित्यग्नी – सोमीयम् । एकादशकपालम् निः ।

एकादशकपालमित्येकादश – कपालम् । निर् वपेत् । वपेद् यम् ।
यम् कामः । कामो न । नोपनमेत् । उपनमेदाग्नेयः ।
उपनमेदित्युप – नमेत् । आग्नेयो वै । वै ब्राह्मणः । ब्राह्मणः सः ।
स सोमम् । सोमम् पिबति । पिबति स्वाम् । स्वामेव ।
एव देवताम् । देवताꣳ स्वेन । स्वेन भागधेयेन । भागधेयेनोप ।
भागधेयेनेति भाग – धेयेन । उप धावति । धावति सा । सैव ।
एवैनम् । एनम् कामेन । कामेन सम् । समर्द्धयति । अर्द्धयत्युप ।
उपैनम् । एनम् कामः । कामो नमति । नमत्यग्नीषोमीयम् ।
अग्नीषोमीयमष्टाकपालम् । अग्नीषोमीयमित्यग्नी – सोमीयम् ।
अष्टाकपालम् निः । अष्टाकपालमित्यष्टा – कपालम् । निर् वपेत् ।
वपेद् ब्रह्मवर्चसकामः । ब्रह्मवर्चसकामो ऽग्नीषोमौ ।
ब्रह्मवर्चसकाम इति ब्रह्मवर्चस – कामः । अग्नीषोमावेव ।
अग्नीषोमावित्यग्नी – सोमौ । एव स्वेन । स्वेन भागधेयेन ।
भागधेयेनोप । भागधेयेनेति भाग–धेयेन । उप धावति । धावति तौ ।
तावेव । एवास्मिन्न् । अस्मिन् ब्रह्मवर्चसम् । ब्रह्मवर्चसम् धत्तः ।

ब्रह्मवर्चसमिति ब्रह्म – वर्चसम् । धत्तो ब्रह्मवर्चसी । ब्रह्मवर्चस्येव ।
ब्रह्मवर्चसीति ब्रह्म – वर्चसी । एव भवति । **17** (**50/61**)

T.S.2.3.3.4 - Kramam

भवति यत् । यदष्टाकपालः । अष्टाकपालस्तेन । अष्टाकपाल
इत्यष्टा – कपालः । तेनाग्नेयः । आग्नेयो यत् । यच्छ्यामाकः ।
श्यामाक स्तेन । तेन सौम्यः । सौम्यः समृद्ध्यै ।
समृद्ध्यै सोमाय । समृद्ध्या इति सं – ऋद्ध्यै । सोमाय वाजिने ।
वाजिने श्यामाकम् । श्यामाकम् चरुम् । चरुम् निः । निर् वपेत् ।
वपेद् यः । यः क्लैब्यात् । क्लैब्याद् बिभीयात् । बिभीयाद् रेतः ।
रेतो हि । हि वै । वा एतस्मात् । एतस्माद् वाजिनम् ।
वाजिनमपक्रामति । अपक्रामत्यथ । अपक्रामतीत्यप – क्रामति ।
अथैषः । एष क्लैब्यात् । क्लैब्याद् बिभाय । बिभाय सोमम् ।
सोममेव । एव वाजिनम् । वाजिनꣳ स्वेन । स्वेन भागधेयेन ।
भागधेयेनोप । भागधेयेनेति भाग – धेयेन । उप धावति ।
धावति सः । स एव । एवास्मिन्न् । अस्मिन् रेतः । रेतो वाजिनम् ।
वाजिनम् दधाति । दधाति न । न क्लीबः । क्लीबो भवति ।

भवति ब्राह्मणस्पत्यम् । ब्राह्मणस्पत्यमेकादशकपालम् ।

ब्राह्मणस्पत्यमिति ब्राह्मणः–पत्यम् । एकादशकपालम् निः ।

एकादशकपालमित्येकादश – कपालम् । निर् वपेत् ।

वपेद् ग्रामकामः ( ) । ग्रामकामो ब्रह्मणः ।

ग्रामकाम इति ग्राम – कामः । **18** (**50/57**)

T.S.2.3.3.5 - Kramam

ब्रह्मणस्पतिम् । पतिमेव । एव स्वेन । स्वेन भागधेयेन ।

भागधेयेनोप । भागधेयेनेति भाग – धेयेन । उप धावति ।

धावति सः । स एव । एवास्मै । अस्मै सजातान् । सजातान् प्र ।

सजातानिति स – जातान् । प्र यच्छति । यच्छति ग्रामी । ग्राम्येव ।

एव भवति । भवति गणवती । गणवती याज्यानुवाक्ये । गणवती इति

गण – वती । याज्यानुवाक्ये भवतः । याज्यानुवाक्ये इति

याज्या – अनुवाक्ये । भवतः सजातैः । सजातैरेव । सजातैरिति

स – जातैः । एवैनम् । एनम् गणवन्तम् । गणवन्तम् करोति ।

गणवन्तमिति गण – वन्तम् । करोत्येताम् । एतामेव । एव निः ।

निर् वपेत् । वपेद् यः । यः कामयेत । कामयेत ब्रह्मन्न् । ब्रह्मन्.
विशम् । विशं ँवि । वि नाशयेयम् । नाशयेयमिति । इति मारुती ।
मारुती याज्यानुवाक्ये । मारुती इति मारुती । याज्यानुवाक्ये
कुर्यात् । याज्यानुवाक्ये इति याज्या – अनुवाक्ये । कुर्याद् ब्रह्मन्न् ।
ब्रह्मन्नेव । एव विशम् । विशं ँवि । वि नाशयति ।
नाशयतीति नाशयति ॥ **19** (**43/51**)

(तेजः – समीची – ब्रह्मवर्चस्येव – ग्रामकाम – स्त्रिचत्वारिꣳशच्च) (A3)

T.S.2.3.4.1 - Kramam

अर्यम्णे चरुम् । चरुम् निः । निर् वपेत् । वपेथ् सुवर्गकामः ।
सुवर्गकामो ऽसौ । सुवर्गकाम इति सुवर्ग – कामः । असौ वै ।
वा आदित्यः । आदित्यो ऽर्यमा । अर्यमा ऽर्यमणम् । अर्यमणमेव ।
एव स्वेन । स्वेन भागधेयेन । भागधेयेनोप । भागधेयेनेति
भाग – धेयेन । उप धावति । धावति सः । स एव । एवैनम् ।
एनꣳ सुवर्गम् । सुवर्गं ँलोकम् । सुवर्गमिति सुवः – गम् । लोकम्
गमयति । गमयत्यर्यम्णे । अर्यम्णे चरुम् । चरुम् निः । निर् वपेत् ।

वपेद् यः । यः कामयेत । कामयेत दानकामाः । दानकामा मे ।
दानकामा इति दान – कामाः । मे प्रजाः । प्रजाः स्युः । प्रजा इति
प्र – जाः । स्युरिति । इत्यसौ । असौ वै । वा आदित्यः । आदित्यो
ऽर्यमा । अर्यमा यः । यः खलु । खलु वै । वै ददाति । ददाति सः ।
सो ऽर्यमा । अर्यमाऽर्यमणम् । अर्यमणमेव । एव स्वेन ।
स्वेन भागधेयेन । भागधेयेनोप । भागधेयेनेति भाग – धेयेन ।
उप धावति । धावति सः । स एव । एवास्मै । **20** (**50/56**)

T.S.2.3.4.2 - Kramam

अस्मै दानकामाः । दानकामाः प्रजाः । दानकामा इति
दान – कामाः । प्रजाः करोति । प्रजा इति प्र – जाः ।
करोति दानकामाः । दानकामा अस्मै । दानकामा इति दान–कामाः ।
अस्मै प्रजाः । प्रजा भवन्ति । प्रजा इति प्र – जाः । भवन्त्यर्यम्णे ।
अर्यम्णे चरुम् । चरुम् निः । निर् वपेत् । वपेद् यः । यः कामयेत ।
कामयेत स्वस्ति । स्वस्ति जनताम् । जनतामियाम् । इयामिति ।
इत्यसौ । असौ वै । वा आदित्यः । आदित्योऽर्यमा ।
अर्यमा ऽर्यमणम् । अर्यमणमेव । एव स्वेन । स्वेन भागधेयेन ।

भागधेयेनोप । भागधेयेनेति भाग – धेयेन । उप धावति ।

धावति सः । स एव । एवैनम् । एनम् तत् । तद् गमयति ।

गमयति यत्र । यत्र जिगमिषति । जिगमिषतीन्द्रः । इन्द्रो वै ।

वै देवानाम् । देवानामानुजावरः । आनुजावर आसीत् ।

आनुजावर इत्यानु – जावरः । आसीथ् सः । स प्रजापतिम् ।

प्रजापतिमुप । प्रजापतिमिति प्रजा – पतिम् । उपाधावत् ।

अधावत् तस्मै । तस्मा एतम् । एतमैन्द्रम् । ऐन्द्रमानुषूकम् ।

आनुषूकमेकादशकपालम् । आनुषूकमित्यानु – सूकम् ।

एकादशकपालम् निः । एकादशकपालमित्येकादश – कपालम् ।

निरवपत् । **21** (**50/59**)

T.S.2.3.4.3 - Kramam

अवपत् तेन । तेनैव । एवैनम् । एनमग्रम् । अग्रम् देवतानाम् ।

देवतानाम् परि । पर्यणयत् । अनयद् बुद्ध्नवती । बुद्ध्नवती

अग्रवती । बुद्ध्नवती इति बुद्ध्न – वती । अग्रवती याज्यानुवाक्ये ।

अग्रवती इत्यग्र – वती । याज्यानुवाक्ये अकरोत् । याज्यानुवाक्ये

इति याज्या–अनुवाक्ये । अकरोद् बुद्ध्नात् । बुद्ध्नादेव । एवैनम् ।

एनमग्रम् । अग्रम् परि । पर्यणयत् । अनयद् यः । यो राजन्यः ।
राजन्य आनुजावरः । आनुजावरः स्यात् ।
आनुजावर इत्यानु – जावरः । स्यात् तस्मै । तस्मा एतम् ।
एतमैन्द्रम् । ऐन्द्रमानुषूकम् । आनुषूकमेकादशकपालम् ।
आनुषूकमित्यानु – सूकम् । एकादशकापालम् निः ।
एकादशकपालमित्येकादश – कपालम् । निर् वपेत् । वपेदिन्द्रम् ।
इन्द्रमेव । एव स्वेन । स्वेन भागधेयेन । भागधेयेनोप । भागधेयेनेति
भाग – धेयेन । उप धावति । धावति सः । स एव । एवैनम् ।
एनमग्रम् । अग्रꣳ समानानाम् । समानानाम् परि । परिणयति । नयति
बुद्ध्नवती । बुद्ध्नवती अग्रवती । बुद्ध्नवती इति बुद्ध्न – वती ।
अग्रवती याज्यानुवाक्ये । अग्रवती इत्यग्र – वती । याज्यानुवाक्ये
भवतः । याज्यानुवाक्ये इति याज्या – अनुवाक्ये । भवतो बुद्ध्नात् ।
बुद्ध्नादेव । एवैनम् । एनमग्रम् । अग्रम् परि । **22** (**50/60**)

T.S.2.3.4.4 - Kramam

परिणयति । नयत्यानुषूकः । आनुषूको भवति । आनुषूक
इत्यानु – सूकः । भवत्येषा । एषाहि । ह्येतस्य । एतस्य देवता ।

देवता यः । य आनुजावरः । आनुजावरः समृद्ध्यै । आनुजावर
इत्यानु – जावरः । समृद्ध्यै यः । समृद्ध्या इति सं – ऋद्ध्यै ।
यो ब्राह्मणः । ब्राह्मण आनुजावरः । आनुजावरः स्यात् ।
आनुजावर इत्यानु – जावरः । स्यात् तस्मै । तस्मा एतम् ।
एतम् बार्.हस्पत्यम् । बार्.हस्पत्य मानुषूकम् । आनुषूकम् चरुम् ।
आनुषूकमित्यानु – सूकम् । चरुम् निः । निर् वपेत् ।
वपेद् बृहस्पतिम् । बृहस्पतिमेव । एव स्वेन । स्वेन भागधेयेन ।
भागधेयेनोप । भागधेयेनेति भाग – धेयेन । उप धावति । धावति
सः । स एव । एवैनम् । एनमग्रम् । अग्रꣳ समानानाम् । समानानाम्
परि । परिणयति । नयति बुद्ध्नवती । बुद्ध्नवती अग्रवती ।
बुद्ध्नवती इति बुद्ध्न – वती । अग्रवती याज्यानुवाक्ये ।
अग्रवती इत्यग्र – वती । याज्यानुवाक्ये भवतः । याज्यानुवाक्ये इति
याज्या – अनुवाक्ये । भवतो बुद्ध्नात् । बुद्ध्नादेव । एवैनम् ।
एनमग्रम् । अग्रम् परि । परिणयति । नयत्यानुषूकः । आनुषूको
भवति । आनुषूक इत्यानु – सूकः । भवत्येषा । एषा हि ।

ह्येतस्य ( ) । एतस्य देवता । देवता यः । य आनुजावरः ।

आनुजावरः समृद्ध्यै । आनुजावर इत्यानु – जावरः ।

समृद्ध्या इति सं – ऋद्ध्यै ॥ **23** (**54/65**)

(एव – निर – ग्र – मेतस्य – चत्वारि च) (A4)

T.S.2.3.5.1 - Kramam

प्रजापतेस्त्रयस्त्रिꣳशत् । प्रजापतेरिति प्रजा – पतेः ।

त्रयस्त्रिꣳशद् दुहितरः । त्रयस्त्रिꣳशदिति त्रयः – त्रिꣳशत् ।

दुहितर आसन्न् । आसन् ताः । ताः सोमाय । सोमाय राज्ञे ।

राज्ञे ऽददात् । अददात् तासाम् । तासाꣳ रोहिणीम् । रोहिणीमुप ।

ऊपैत् । ऐत् ताः । ता ईर्ष्यन्तीः । ईर्ष्यन्तीः पुनः । पुनरगच्छन्न् ।

अगच्छन् ताः । ता अनु । अन्वैत् । ऐत् ताः । ताः पुनः ।

पुनरयाचत । अयाचत ताः । ता अस्मै । अस्मै न । न पुनः ।

पुनरददात् । अददाथ् सः । सोऽब्रवीत् । अब्रवीदृतम् । ऋतममीष्व ।

अमीष्व यथा । यथा समावच्छः । समावच्छ उपैष्यामि । समावच्छ

इति समावत् – शः । उपैष्याम्यथ । उपैष्यामीत्युप – एष्यामि ।

अथ ते । ते पुनः । पुनर् दास्यामि । दास्यामीति । इति सः ।

स ऋतम् । ऋतमामीत् । आमीत् ताः । ता अस्मै । अस्मै पुनः ।
पुनरददात् । अददात् तासाम् । तासाꣳ रोहिणीम् । रोहिणीमेव ।
एवोप । उपैत् । **24** (**50/54**)

T.S.2.3.5.2 - Kramam

ऐत् तम् । तं ँयक्ष्मः । यक्ष्म आर्छत् । आर्छद् राजानम् । राजानं
ँयक्ष्मः । यक्ष्म आरत् । आरदिति । इति तत् । तद् राजयक्ष्मस्य ।
राजयक्ष्मस्य जन्म । राजयक्ष्मस्येति राज – यक्ष्मस्य । जन्म यत् ।
यत् पापीयान् । पापीयानभवत् । अभवत् तत् । तत् पापयक्ष्मस्य ।
पापयक्ष्मस्य यत् । पापयक्ष्मस्येति पाप – यक्ष्मस्य । यज्जायाभ्यः ।
जायाभ्यो ऽविन्दत् । अविन्दत् तत् । तज्जायेन्यस्य । जायेन्यस्य यः ।
य एवम् । एवमेतेषाम् । एतेषां ँयक्ष्माणाम् । यक्ष्माणाम् जन्म ।
जन्म वेद । वेद न । नैनम् । एनमेते । एते यक्ष्माः । यक्ष्मा विन्दन्ति ।
विन्दन्ति सः । स एताः । एता एव । एव नमस्यन्न् । नमस्यन्नुप ।
उपाधावत् । अधावत् ताः । ता अब्रुवन्न् । अब्रुवन् वरम् ।
वरं ँवृणामहै । वृणामहै समावच्छः । समावच्छ एव ।

समावच्छ इति समावत् – शः । एव नः । न उप । उपायः ।

अय इति । इति तस्मै । तस्मा एतम् । एतमादित्यम् । **25** (**50/53**)

T.S.2.3.5.3 - Kramam

आदित्यम् चरुम् । चरुम् निः । निरवपन्न् । अवपन् तेन । तेनैव ।

एवैनम् । एनम् पापात् । पापाथ् स्रामात् । स्रामादमुञ्चन्न् ।

अमुञ्चन् यः । यः पापयक्ष्मगृहीतः । पापयक्ष्मगृहीतः स्यात् ।

पापयक्ष्मगृहीत इति पापयक्ष्म – गृहीतः । स्यात् तस्मै । तस्मा

एतम् । एतमादित्यम् । आदित्यम् चरुम् । चरुम् निः । निर् वपेत् ।

वपेदादित्यान् । आदित्यानेव । एव स्वेन । स्वेन भागधेयेन ।

भागधेयेनोप । भागधेयेनेति भाग–धेयेन । उप धावति । धावति ते ।

त एव । एवैनम् । एनम् पापात् । पापाथ् स्रामात् ।

स्रामान् मुञ्चन्ति । मुञ्चन्त्यमावास्यायाम् । अमावास्यायाम् निः ।

अमावास्यायामित्यमा – वास्यायाम् । निर् वपेत् । वपेदमुम् ।

अमुमेव । एवैनम् । एनमाप्यायमानम् । आप्यायमानमनु ।

आप्यायमानमित्या – प्यायमानम् । अन्वा । आ प्याययति ।

प्याययति नवोनवः । नवोनवो भवति । नवोनव इति नवः – नवः ।

भवति जायमानः । जायमान इति । इति पुरोनुवाक्या ।

पुरोनुवाक्या भवति । पुरोनुवाक्येति पुरः – अनुवाक्या ।

भवत्यायुः । आयुरेव । एवास्मिन्न् । अस्मिन् तया । तया दधाति ( ) ।

दधाति यम् । यमादित्याः । आदित्या अꣳशुम् । अꣳशुमाप्याययन्ति ।

आप्याययन्तीति । आप्याययन्तीत्या – प्याययन्ति । इति याज्या ।

याज्या । ऐव । एवैनम् । एनमेतया । एतया प्याययति ।

प्याययतीति प्याययति ॥ **26** (**63/70**)

(एवोपै – त – मस्मिन् – त्रयोदशच) (A5)

T.S.2.3.6.1 - Kramam

प्रजापतिर् देवेभ्यः । प्रजापतिरिति प्रजा – पतिः । देवेभ्योऽन्नाद्यम् ।

अन्नाद्यं ँव्यादिशत् । अन्नाद्यमित्यन्न – अद्यम् । व्यादिशथ् सः ।

व्यादिशदिति वि – आदिशत् । सो ऽब्रवीत् । अब्रवीद् यत् ।

यदिमान् । इमान् ँलोकान् । लोकानभि । अभ्यतिरिच्यातै ।

अतिरिच्यातै तत् । अतिरिच्याता इत्यति – रिच्यातै । तन्मम ।

ममासत् । असदिति । इति तत् । तदिमान् । इमान् ँलोकान् ।

लोकानभि । अभ्यति । अत्यरिच्यत । अरिच्यतेन्द्रम् ।

इन्द्र॒ꣳ राजा॑नम् । राजा॑न॒मिन्द्र॑म् । इन्द्र॑मधिरा॒जम् । अ॒धि॒रा॒जमिन्द्र॑म् ।
अ॒धि॒रा॒जामित्य॑धि–रा॒जम् । इन्द्र॒ꣳ स्व॒राजा॑नम् । स्व॒राजा॑न॒म् ततः॑ ।
स्व॒राजा॑न॒मिति॑ स्व – राजा॑नम् । ततो॒ वै । वै सः । स इ॒मान् ।
इ॒मान् ँलो॒कान् । लो॒काꣳ स्त्रे॒धा । त्रे॒धा ऽदु॑हत् । अ॒दु॒ह॒त् तत् ।
तत् त्रि॒धातोः॑ । त्रि॒धातो॑ स्त्रिधातु॒त्वम् । त्रि॒धातो॒रिति॑ त्रि – धातोः॑ ।
त्रि॒धा॒तु॒त्वं ँयम् । त्रि॒धा॒तु॒त्वमिति॑ त्रिधातु – त्वम् । यम् का॒मये॑त ।
का॒मये॑तान्ना॒दः । अ॒न्ना॒दः स्या॑त् । अ॒न्ना॒द इत्य॑न्न–अ॒दः । स्या॒दिति॑ ।
इति॒ तस्मै॑ । तस्मा॑ ए॒तम् । ए॒तम् त्रि॒धातु॑म् । त्रि॒धातु॒म् निः ।
त्रि॒धातु॒मिति॑ त्रि – धातु॑म् । निर् व॑पेत् । व॒पे॒दिन्द्रा॑य । इन्द्रा॑य॒ राज्ञे॑ ।
राज्ञे॑ पुरो॒डाश॑म् । पु॒रो॒डाश॒मेका॑दशकपालम् । **27** (**50/60**)

T.S.2.3.6.2 - Kramam

एका॑दशकपाल॒मिन्द्रा॑य । एका॑दशकपाल॒मित्येका॑दश – क॒पा॒ल॒म् ।
इन्द्रा॑याधिरा॒जाय॑ । अ॒धि॒रा॒जायेन्द्रा॑य । अ॒धि॒रा॒जायेत्य॑धि – रा॒जाय॑ ।
इन्द्रा॑य स्व॒राज्ञे॑ । स्व॒राज्ञे॒ ऽयम् । स्व॒राज्ञ॒ इति॑ स्व–राज्ञे॑ । अ॒यं ँवै ।
वा इन्द्रः॑ । इन्द्रो॒ राजा॑ । राजा॒ऽयम् । अ॒यमिन्द्रः॑ । इन्द्रो॑ ऽधिरा॒जः ।
अ॒धि॒रा॒जो॑ ऽसौ । अ॒धि॒रा॒ज इत्य॑धि – रा॒जः । अ॒साविन्द्रः॑ ।

इन्द्रः स्वराट् । स्वराडिमान् । स्वराडिति स्व – राट् । इमानेव ।

एव लोकान् । लोकान्थ् स्वेन । स्वेन भागधेयेन । भागधेयेनोप ।

भागधेयेनेति भाग – धेयेन । उप धावति । धावति ते । त एव ।

एवास्मै । अस्मा अन्नम् । अन्नम् प्र । प्र यच्छन्ति । यच्छन्त्यन्नादः ।

अन्नाद एव । अन्नाद इत्यन्न – अदः । एव भवति । भवति यथा ।

यथा वथ्सेन । वथ्सेन प्रत्ताम् । प्रत्ताम् गाम् । गाम् दुहे ।

दुह एवम् । एवमेव । एवेमान् । इमान् ँलोकान् । लोकान् प्रत्तान् ।

प्रत्तान् कामम् । काममन्नाद्यम् । अन्नाद्यम् दुहे ।

अन्नाद्यमित्यन्न – अद्यम् । दुह उत्तानेषु । उत्तानेषु कपालेषु ।

उत्तानेष्वित्युत् – तानेषु । कपालेष्वधि । अधि श्रयति ।

श्रयत्ययातयामत्वाय । अयातयामत्वाय त्रयः ।

अयातयामत्वायेत्ययातयाम – त्वाय । त्रयः पुरोडाशाः ।

पुरोडाशा भवन्ति । भवन्ति त्रयः ( ) । त्रय इमे । इमे लोकाः ।

लोका एषाम् । एषां ँलोकानाम् । लोकानामाप्त्यै । आप्त्या उत्तरउत्तरः ।

उत्तरउत्तरो ज्यायान् । उत्तरउत्तर इत्युत्तरः–उत्तरः । ज्यायान् भवति ।

भवत्येवम् । एवमिव । इव हि । हीमे । इमे लोकाः ।

लोकाः समृद्ध्यै । समृद्ध्यै सर्वेषाम् । समृद्ध्या इति सं–ऋद्ध्यै ।

सर्वेषामभिगमयन्न् । अभिगमयन्नव । अभिगमयन्नित्यभि – गमयन्न् ।

अव द्यति । द्यत्यछम्बट्कारम् । अछम्बट्कारं ँव्यत्यासम् ।

अछम्बट्कारमित्यछम्बट् – कारम् । व्यत्यासमनु ।

व्यत्यासमिति वि – अत्यासम् । अन्वाह । आहानिर्दाहाय ।

अनिर्दाहायेत्यनिः – दाहाय ॥ **28** (**76/91**)

(पुरोडाशं – त्रयः – षड्विꣳशतिश्च) (A6)

T.S.2.3.7.1 - Kramam

देवासुराः सम्ँयत्ताः । देवासुरा इति देव – असुराः । सम्ँयत्ता

आसन्न् । सम्ँयत्ता इति सं – यत्ताः । आसन् तान् । तान् देवान् ।

देवानसुराः । असुरा अजयन्न् । अजयन् ते । ते देवाः ।

देवाः पराजिग्यानाः । पराजिग्याना असुराणाम् । पराजिग्याना

इति परा – जिग्यानाः । असुराणां ँवैश्यम् । वैश्यमुप । उपायन्न् ।

आयन् तेभ्यः । तेभ्य इन्द्रियम् । इन्द्रियं ँवीर्यम् । वीर्यमप ।

अपाक्रामत् । अक्रामत् तत् । तदिन्द्रः । इन्द्रोऽचायत् ।

अचायत् तत् । तदनु । अन्वप । अपाक्रामत् । अक्रामत् तत् ।

तदवरुधम् । अवरुधम् न । अवरुधमित्यव – रुधम् । नाशक्नोत् ।

अशक्नोत् तत् । तदस्मात् । अस्मादभ्यर्द्धः । अभ्यर्द्धो ऽचरत् ।

अभ्यर्द्ध इत्यभि – अर्द्धः । अचरथ् सः । स प्रजापतिम् ।

प्रजापतिमुप । प्रजापतिमिति प्रजा – पतिम् । उपाधावत् ।

अधावत् तम् । तमेतया । एतया सर्वपृष्ठया । सर्वपृष्ठया ऽयाजयत् ।

सर्वपृष्ठयेति सर्व – पृष्ठया । अयाजयत् तया । तयैव । एवास्मिन्न् ।

अस्मिन्निन्द्रियम् । इन्द्रियं वीर्यम् । वीर्यमदधात् । अदधाद् यः ।

य इन्द्रियकामः । इन्द्रियकामो वीर्यकामः ।

इन्द्रियकाम इतीन्द्रिय – कामः । **29** (**50/58**)

T.S.2.3.7.2 - Kramam

वीर्यकामः स्यात् । वीर्यकाम इति वीर्य – कामः । स्यात् तम् ।

तमेतया । एतया सर्वपृष्ठया । सर्वपृष्ठया याजयेत् । सर्वपृष्ठयेति

सर्व–पृष्ठया । याजयेदेताः । एता एव । एव देवताः । देवताः स्वेन ।

स्वेन भागधेयेन । भागधेयेनोप । भागधेयेनेति भाग – धेयेन ।

उप धावति । धावति ताः । ता एव । एवास्मिन्न् । अस्मिन्निन्द्रियम् ।

इन्द्रियं वीर्यम् । वीर्यम् दधति । दधति यत् । यदिन्द्राय । इन्द्राय
राथन्तराय । राथन्तराय निर्वपति । राथन्तरायेति राथं – तराय ।
निर्वपति यत् । निर्वपतीति निः – वपति । यदेव । एवाग्नेः ।
अग्नेस्तेजः । तेजस्तत् । तदेव । एवाव । अव रुन्धे । रुन्धे यत् ।
यदिन्द्राय । इन्द्राय बार्.हताय । बार्.हताय यत् । यदेव । एवेन्द्रस्य ।
इन्द्रस्य तेजः । तेजस्तत् । तदेव । एवाव । अव रुन्धे । रुन्धे यत् ।
यदिन्द्राय । इन्द्राय वैरूपाय । वैरूपाय यत् । यदेव । एव सवितुः ।
सवितुस्तेजः । तेजस्तत् । तदेव । **30** (**50/55**)

T.S.2.3.7.3 - Kramam

एवाव । अव रुन्धे । रुन्धे यत् । यदिन्द्राय । इन्द्राय वैराजाय ।
वैराजाय यत् । यदेव । एव धातुः । धातु स्तेजः । तेजस्तत् । तदेव ।
एवाव । अव रुन्धे । रुन्धे यत् । यदिन्द्राय । इन्द्राय शाक्वराय ।
शाक्वराय यत् । यदेव । एव मरुताम् । मरुताम् तेजः । तेज स्तत् ।
तदेव । एवाव । अव रुन्धे । रुन्धे यत् । यदिन्द्राय । इन्द्राय रैवताय ।
रैवताय यत् । यदेव । एव बृहस्पतेः । बृहस्पतेस्तेजः । तेजस्तत् ।
तदेव । एवाव । अव रुन्धे । रुन्ध एतावन्ति । एतावन्ति वै ।

वै तेजाꣳसि । तेजाꣳसि तानि । तान्येव । एवाव । अव रुन्धे ।

रुन्ध उत्तानेषु । उत्तानेषु कपालेषु । उत्तानेष्वित्युत् – तानेषु ।

कपालेष्वधि । अधि श्रयति । श्रयत्ययातयामत्वाय ।

अयातयामत्वाय द्वादशकपालः । अयातयामत्वायेत्ययातयाम – त्वाय ।

द्वादशकपालः पुरोडाशः ( ) । द्वादशकपाल इति द्वादश–कपालः ।

पुरोडाशो भवति । **31** (**50/53**)

T.S.2.3.7.3 - Kramam

भवति वैश्वदेवत्वाय । वैश्वदेवत्वाय समन्तम् । वैश्वदेवत्वायेति

वैश्वदेव – त्वाय । समन्तम् पर्यवद्यति । समन्तमिति सं – अन्तम् ।

पर्यवद्यति समन्तम् । पर्यवद्यतीति परि – अवद्यति । समन्तमेव ।

समन्तमिति सं – अन्तम् । एवेन्द्रियम् । इन्द्रियं वीर्यम् ।

वीर्यं यजमाने । यजमाने दधाति । दधाति व्यत्यासम् । व्यत्यासमनु ।

व्यत्यासमिति वि – अत्यासम् । अन्वाह । आहानिर्दाहाय ।

अनिर्दाहायाश्वः । अनिर्दाहायेत्यनिः – दाहाय । अश्व ऋषभः ।

ऋषभो वृष्णिः । वृष्णिर् बस्तः । बस्तः सा । सा दक्षिणा ।

दक्षिणा वृषत्वाय । वृषत्वायैतया । वृषत्वायेति वृष–त्वाय । एतयैव ।

एव यजेत । यजेताभिशस्यमानः । अभिशस्यमान एताः ।

अभिशस्यमान इत्यभि – शस्यमानः । एताश्च । चेत् । इद् वै ।

वा अस्य । अस्य देवताः । देवता अन्नम् । अन्नमदन्ति ।

अदन्त्यदन्ति । अदन्त्यु । उवेव । एवास्य । अस्य मनुष्याः ।

मनुष्या इति मनुष्याः ॥ **32** (**38/46**) ***(इन्द्रियकामः – सवितुस्तेजस्तत् – पुरोडाशो – ऽष्टात्रिꣳशच्च) (A7)***

T.S.2.3.8.1 - Kramam

रजनो वै । वै कौणेयः । कौणेयः क्रतुजितम् । क्रतुजितम्

जानकिम् । क्रतुजितमिति क्रतु – जितम् । जानकिम् चक्षुर्वन्यम् ।

चक्षुर्वन्यमयात् । चक्षुर्वन्यमिति चक्षुः – वन्यम् । अयात् तस्मै ।

तस्मा एताम् । एतामिष्टिम् । इष्टिम् निः । निरवपत् । अवपदग्नये ।

अग्नये भ्राजस्वते । भ्राजस्वते पुरोडाशम् । पुरोडाशमष्टाकपालम् ।

अष्टाकपालꣳ सौर्यम् । अष्टाकपालमित्यष्टा – कपालम् ।

सौर्यम् चरुम् । चरुमग्नये । अग्नये भ्राजस्वते ।

भ्राजस्वते पुरोडाशम् । पुरोडाशमष्टाकपालम् । अष्टाकपालम् तया ।

अष्टाकपालमित्यष्टा – कपालम् । तयैव । एवास्मिन् ।

अस्मिन् चक्षुः । चक्षुरदधात् । अदधाद् यः । यश्चक्षुष्कामः ।

चक्षुष्कामः स्यात् । चक्षुष्काम इति चक्षुः – कामः । स्यात् तस्मै ।

तस्मा एताम् । एतामिष्टिम् । इष्टिम् निः । निर् वपेत् । वपेदग्नये ।

अग्नये भ्राजस्वते । भ्राजस्वते पुरोडाशम् । पुरोडाशमष्टाकपालम् ।

अष्टाकपालꣳ सौर्यम् । अष्टाकपालमित्यष्टा – कपालम् ।

सौर्यम् चरुम् । चरुमग्नये । अग्नये भ्राजस्वते ।

भ्राजस्वते पुरोडाशम् । पुरोडाशमष्टाकपालम् । अष्टाकपालमग्नेः ।

अष्टाकपालमित्यष्टा – कपालम् । अग्नेर् वै । वै चक्षुषा ।

चक्षुषा मनुष्याः । मनुष्या वि । वि पश्यन्ति । **33** (**50/57**)

T.S.2.3.8.2 - Kramam

पश्यन्ति सूर्यस्य । सूर्यस्य देवाः । देवा अग्निम् । अग्निम् च ।

चैव । एव सूर्यम् । सूर्यम् च । च स्वेन । स्वेन भागधेयेन ।

भागधेयेनोप । भागधेयेनेति भाग – धेयेन । उप धावति ।

धावति तौ । ता वेव । एवास्मिन्न् । अस्मिन् चक्षुः । चक्षुर् धत्तः ।

धत्त श्चक्षुष्मान् । चक्षुष्मानेव । एव भवति । भवति यत् । यदाग्नेयौ ।

आग्नेयौ भवतः । भवतश्चक्षुषी । चक्षुषी एव । चक्षुषी इति चक्षुषी ।

एवास्मिन्न् । अस्मिन् तत् । तत् प्रति । प्रति दधाति । दधाति यत् ।
यथ् सौर्यः । सौर्यो नासिकाम् । नासिकाम् तेन । तेनाभितः ।
अभितः सौर्यम् । सौर्यमाग्नेयौ । आग्नेयौ भवतः । भवतस्तस्मात् ।
तस्मादभितः । अभितो नासिकाम् । नासिकाम् चक्षुषी । चक्षुषी
तस्मात् । चक्षुषी इति चक्षुषी । तस्मान्नासिकया । नासिकया
चक्षुषी । चक्षुषी विधृते । चक्षुषी इति चक्षुषी । विधृते समानी ।
विधृते इति वि – धृते । समानी याज्यानुवाक्ये । समानी इति
समानी । याज्यानुवाक्ये भवतः । याज्यानुवाक्ये इति
याज्या–अनुवाक्ये । भवतः समानम् । समानꣳ हि ( ) । हि चक्षुः ।
चक्षुः समृद्ध्यै । समृद्ध्या उत् । समृद्ध्या इति सं – ऋद्ध्यै ।
उदु । उ त्यम् । त्यम् जातवेदसम् । जातवेदसꣳ सप्त ।
जातवेदसमिति जात – वेदसम् । सप्त त्वा । त्वा हरितः ।
हरितो रथे । रथे चित्रम् । चित्रम् देवानाम् । देवानामुत् । उदगात् ।
अगादनीकम् । अनीकमिति । इति पिण्डान् । पिण्डान् प्र ।
प्र यच्छति । यच्छति चक्षुः । चक्षुरेव । एवास्मै । अस्मै प्र ।

प्र यच्छति । यच्छति यत् । यदेव । एव तस्य । तस्य तत् ।

तदिति तत् ॥ **34** (**76/87**)

(वि – ह्य – ष्टाविꣳशतिश्च) (A8)

T.S.2.3.9.1 - Kramam

ध्रुवोऽसि । असि ध्रुवः । ध्रुवोऽहम् । अहꣳ सजातेषु । सजातेषु

भूयासम् । सजातेष्विति स–जातेषु । भूयासम् धीरः । धीर श्चेत्ता ।

चेत्ता वसुवित् । वसुविद् ध्रुवः । वसुविदिति वसु – वित् ।

ध्रुवोऽसि । असि ध्रुवः । ध्रुवोऽहम् । अहꣳ सजातेषु । सजातेषु

भूयासम् । सजातेष्विति स – जातेषु । भूयासमुग्रः । उग्रश्चेत्ता ।

चेत्ता वसुवित् । वसुविद् ध्रुवः । वसुविदिति वसु–वित् । ध्रुवोऽसि ।

असि ध्रुवः । ध्रुवोऽहम् । अहꣳ सजातेषु । सजातेषु भूयासम् ।

सजातेष्विति स – जातेषु । भूयासमभिभूः । अभिभूश्चेत्ता ।

अभिभूरित्यभि – भूः । चेत्ता वसुवित् । वसुविदामनम् । वसुविदिति

वसु – वित् । आमनमसि । आमनमित्या – मनम् । अस्यामनस्य ।

आमनस्य देवाः । आमनस्येत्या – मनस्य । देवा ये । ये सजाताः ।

सजाताः कुमाराः । सजाता इति स – जाताः । कुमाराः समनसः ।

समनसस्तान् । समनस इति स – मनसः । तानहम् ।

अहम् कामये । कामये हृदा । हृदा ते । ते माम् । माम् कामयन्ताम् ।

कामयन्ताꣳ हृदा । हृदा तान् । तान्मे । म आमनसः । आमनसः

कृधि । आमनस इत्या–मनसः । कृधि स्वाहा । स्वाहा ऽऽमनसम् ।

आमनमसि । आमनमित्या – मनम् । अस्यामनस्य । **35** (**50/63**)

T.S.2.3.9.2 - Kramam

आमनस्य देवाः । अमनस्येत्या – मनस्य । देवा याः । याः स्त्रियः ।

स्त्रियः समनसः । समनसस्ताः । समनस इति स – मनसः ।

ता अहम् । अहम् कामये । कामये हृदा । हृदा ताः । ता माम् ।

माम् कामयन्ताम् । कामयन्ताꣳ हृदा । हृदा ताः । ता मे ।

म आमनसः । आमनसः कृधि । आमनस इत्या – मनसः ।

कृधि स्वाहा । स्वाहा वैश्वदेवीम् । वैश्वदेवीꣳ साङ्ग्रहणीम् ।

वैश्वदेवीमिति वैश्व – देवीम् । साङ्ग्रहणीम् निः ।

साङ्ग्रहणीमिति सां – ग्रहणीम् । निर् वपेत् । वपेद् ग्रामकामः ।

ग्रामकामो वैश्वदेवाः । ग्रामकाम इति ग्राम – कामः । वैश्वदेवा वै ।

वैश्वदेवा इति वैश्व – देवाः । वै सजाताः । सजाता विश्वान् ।

सजाता इति स – जाताः । विश्वानेव । एव देवान् । देवान्थ् स्वेन ।
स्वेन भागधेयेन । भागधेयेनोप । भागधेयेनेति भाग – धेयेन ।
उप धावति । धावति ते । त एव । एवास्मै । अस्मै सजातान् ।
सजातान् प्र । सजातानिति स – जातान् । प्र यच्छन्ति । यच्छन्ति
ग्रामी । ग्राम्येव । एव भवति । भवति साङ्ग्रहणी । साङ्ग्रहणी
भवति । साङ्ग्रहणीति सां – ग्रहणी । भवति मनोग्रहणम् ।
मनोग्रहणं वै । मनोग्रहणमिति मनः – ग्रहणम् । वै सङ्ग्रहणम् ।
सङ्ग्रहणम् मनः । सङ्ग्रहणमिति सं – ग्रहणम् । मन एव ।
एव सजातानाम् । सजातानाम् गृह्णाति ।
सजातानामिति स – जातानाम् । **36** (**50/64**)

T.S.2.3.9.3 - Kramam

गृह्णाति ध्रुवः । ध्रुवोऽसि । असि ध्रुवः । ध्रुवोऽहम् ।
अहꣳ सजातेषु । सजातेषु भूयासम् । सजातेष्विति स – जातेषु ।
भूयासमिति । इति परिधीन् । परिधीन् परि । परिधीनिति
परि – धीन् । परि दधाति । दधात्याशिषम् । आशिषमेव ।
आशिषमित्या–शिषम् । एवैताम् । एतामा । आ शास्ते । शास्ते ऽथो ।

अथो एतत् । अथो इत्यथो । एतदेव । एव सर्वम् । सर्वꣳ सजातेषु ।

सजातेष्वधि । सजातेष्विति स – जातेषु । अधि भवति ।

भवति यस्य । यस्यैवम् । एवं ँविदुषः । विदुष एते । एते परिधयः ।

परिधयः परिधीयन्ते । परिधय इति परि–धयः । परिधीयन्त आमनम् ।

परिधीयन्त इति परि – धीयन्ते । आमनमसि । आमनमित्या–मनम् ।

अस्यामनस्य । आमनस्य देवाः । आमनस्येत्या–मनस्य । देवा इति ।

इति तिस्रः । तिस्र आहुतीः । आहुतीर् जुहोति ।

आहुतीरित्या–हुतीः । जुहोत्येतावन्तः । एतावन्तो वै । वै सजाताः ।

सजाता ये । सजाता इति स – जाताः । ये महान्तः । महान्तो ये ।

ये क्षुल्लकाः । क्षुल्लका याः । याः स्त्रियः । स्त्रियस्तान् । तानेव ।

एवाव । अव रुन्धे ( ) । रुन्धे ते । त एनम् । एनमवरुद्धाः ।

अवरुद्धा उप । अवरुद्धा इत्यव – रुद्धाः । उप तिष्ठन्ते ।

तिष्ठन्त इति तिष्ठन्ते ॥ **37** (**55/67**)

(स्वाहा ऽऽमनमसि – सजातानाꣳ – रुन्धे – पञ्च च) (A9)

T.S.2.3.10.1 - Kramam

यन्नवम् । नवमैत् । ऐतत् । तन्नवनीतम् । नवनीतमभवत् ।

नवनीतमिति नव–नीतम् । अभवद् यत् । यदसर्पत् । असर्पत् तत् ।

तथ् सर्पिः । सर्पिरभवत् । अभवद् यत् । यदध्रियत । अध्रियत तत् ।

तद् घृतम् । घृतमभवत् । अभवदश्विनोः । अश्विनोः प्राणः ।

प्राणोऽसि । प्राण इति प्र – अनः । असि तस्य । तस्य ते ।

ते दत्ताम् । दत्तां ँययोः । ययोः प्राणः । प्राणोऽसि । प्राण

इति प्र – अनः । असि स्वाहा । स्वाहेन्द्रस्य । इन्द्रस्य प्राणः ।

प्राणोऽसि । प्राण इति प्र – अनः । असि तस्य । तस्य ते ।

ते ददातु । ददातु यस्य । यस्य प्राणः । प्राणोऽसि ।

प्राण इति प्र – अनः । असि स्वाहा । स्वाहा मित्रावरुणयोः ।

मित्रावरुणयोः प्राणः । मित्रावरुणयोरिति मित्रा – वरुणयोः ।

प्राणोऽसि । प्राण इति प्र – अनः । असि तस्य । तस्य ते ।

ते दत्ताम् । दत्तां ँययोः । ययोः प्राणः । प्राणोऽसि ।

प्राण इति प्र – अनः । असि स्वाहा । स्वाहा विश्वेषाम् ।

विश्वेषाम् देवानाम् । देवानाम् प्राणः । प्राणोऽसि ।

प्राण इति प्र – अनः । असि तस्य । **38** (**50/59**)

T.S.2.3.10.2 - Kramam

तस्य ते । ते ददतु । ददतु येषाम् । येषाम् प्राणः । प्राणोऽसि ।

प्राण इति प्र – अनः । असि स्वाहा । स्वाहा घृतस्य ।

घृतस्य धाराम् । धाराममृतस्य । अमृतस्य पन्थाम् । पन्थामिन्द्रेण ।

इन्द्रेण दत्ताम् । दत्ताम् प्रयताम् । प्रयताम् मरुद्भिः । प्रयतामिति

प्र – यताम् । मरुद्भिरिति मरुत् – भिः ॥ तत् त्वा । त्वा विष्णुः ।

विष्णुः परि । पर्यपश्यत् । अपश्यत् तत् । तत् त्वा । त्वेडा ।

इडा गवि । गव्यैरयत् । ऐरयदित्यैरयत् ॥ पावमानेन त्वा ।

त्वा स्तोमेन । स्तोमेन गायत्रस्य । गायत्रस्य वर्तन्या ।

वर्तन्योपाꣳशोः । उपाꣳशोर् वीर्येण । उपाꣳशोरित्युप – अꣳशोः ।

वीर्येण देवः । देवस्त्वा । त्वा सविता । सवितोत् । उथ् सृजतु ।

सृजतु जीवातवे । जीवातवे जीवनस्यायै । जीवनस्यायै

बृहद्रथन्तरयोः । बृहद्रथन्तरयोस्त्वा । बृहद्रथन्तरयोरिति

बृहत् – रथन्तरयोः । त्वा स्तोमेन । स्तोमेन त्रिष्टुभः ।

त्रिष्टुभो वर्तन्या । वर्तन्या शुक्रस्य । शुक्रस्य वीर्येण । वीर्येण देवः ।
देवस्त्वा । त्वा सविता । सवितोत् । उथ् सृजतु । **39** (**50/54**)

T.S.2.3.10.3 - Kramam

सृजतु जीवातवे । जीवातवे जीवनस्यायै । जीवनस्याया अग्नेः ।
अग्नेस्त्वा । त्वा मात्रया । मात्रया जगत्यै । जगत्यै वर्तन्या ।
वर्तन्या ऽऽग्रयणस्य । आग्रयणस्य वीर्येण । वीर्येण देवः । देवस्त्वा ।
त्वा सविता । सवितोत् । उथ् सृजतु । सृजतु जीवातवे ।
जीवातवे जीवनस्यायै । जीवानस्याया इमम् । इममग्ने ।
अग्न आयुषे । आयुषे वर्चसे । वर्चसे कृधि । कृधि प्रियम् ।
प्रियꣳ रेतः । रेतो वरुण । वरुण सोम । सोम राजन्न् ।
राजन्निति राजन्न् ॥ मातेव । इवास्मै । अस्मा अदिते । अदिते शर्म ।
शर्म यच्छ । यच्छ विश्वे । विश्वे देवाः । देवा जरदष्टिः । जरदष्टिर्
यथा । जरदष्टिरिति जरत् – अष्टिः । यथा ऽसत् । असदित्यसत् ॥
अग्निर् आयुष्मान् । आयुष्मान्थ् सः । स वनस्पतिभिः ।
वनस्पतिभिर् आयुष्मान् । वनस्पतिभिरिति वनस्पति – भिः ।
आयुष्मान् तेन । तेन त्वा । त्वा ऽऽयुषा । आयुषा ऽऽयुष्मन्तम् ।

आयुष्मन्तम् करोमि । करोमि सोमः । सोम आयुष्मान् ( ) ।

आयुष्मान्थ् सः । स ओषधीभिः । ओषधीभिर् यज्ञः ।

ओषधीभिरित्योषधि – भिः । यज्ञ आयुष्मान् । आयुष्मान्थ् सः ।

स दक्षिणाभिः । दक्षिणाभिर् ब्रह्म । ब्रह्मायुष्मत् । आयुष्मत् तत् ।

तद् ब्राह्मणैः । ब्राह्मणैरायुष्मत् । आयुष्मद् देवाः । देवा आयुष्मन्तः ।

आयुष्मन्तस्ते । तेऽमृतेन । अमृतेन पितरः । पितर आयुष्मन्तः ।

आयुष्मन्तस्ते । ते स्वधया । स्वधया ऽऽयुष्मन्तः ।

स्वधयेति स्व – धया । आयुष्मन्तस्तेन । तेन त्वा । त्वा ऽऽयुषा ।

आयुषा ऽऽयुष्मन्तम् । आयुष्मन्तम् करोमि । करोमीति करोमि ॥

40 (75/79) ***(विश्वेषां देवानां प्राणोऽसि – त्रिष्टुभौ वर्तन्या शुक्रस्य वीर्येण देवस्त्वा सवितोथ् – सोम आयुष्मान् – पञ्चविꣳशतिश्च) (A10)***

T.S.2.3.11.1 - Kramam

अग्निं ँवै । वा एतस्य । एतस्य शरीरम् । शरीरम् गच्छति ।

गच्छति सोमम् । सोमꣳ रसः । रसो वरुणः । वरुण एनम् । एनं

ँवरुणपाशेन । वरुणपाशेन गृह्णाति । वरुणपाशेनेति वरुण–पाशेन ।

गृह्णाति सरस्वतीम् । सरस्वतीं ँवाक् । वागग्नाविष्णू । अग्नाविष्णू
आत्मा । अग्नाविष्णू इत्यग्ना–विष्णू । आत्मा यस्य । यस्य ज्योक् ।
ज्योगामयति । आमयति यः । यो ज्योगामयावी । ज्योगामयावी
स्यात् । ज्योगामयावीति ज्योक् – आमयावी । स्याद् यः । यो वा ।
वा कामयेत । कामयेत सर्वम् । सर्वमायुः । आयुरियाम् । इयामिति ।
इति तस्मै । तस्मा एताम् । एतामिष्टिम् । इष्टिम् निः । निर् वपेत् ।
वपेदाग्नेयम् । आग्नेयमष्टाकपालम् । अष्टाकपालꣳ सौम्यम् ।
अष्टाकपालमित्यष्टा – कपालम् । सौम्यम् चरुम् । चरुं ँवारुणम् ।
वारुणम् दशाकपालम् । दशाकपालꣳ सारस्वतम् । दशाकपालमिति
दश – कपालम् । सारस्वतम् चरुम् । चरुमाग्नावैष्णवम् ।
आग्नावैष्णवमेकादशाकपालम् । आग्नावैष्णवमित्याग्ना – वैष्णवम् ।
एकादशाकपालमग्नेः । एकादशाकपालमित्येकादश – कपालम् ।
अग्नेरेव । एवास्य । अस्य शरीरम् । शरीरन्निष्क्रीणाति ।
निष्क्रीणाति सोमात् । निष्क्रीणातीति निः–क्रीणाति । सोमाद् रसम् ।
रसं ँवारुणेन । **41** (**50/58**)

T.S.2.3.11.2 - Kramam

वारुणेनैव । एवैनम् । एनं वँरुणपाशात् । वरुणपाशान् मुञ्चति ।

वरुणपाशादिति वरुण – पाशात् । मुञ्चति सारस्वतेन । सारस्वतेन

वाचम् । वाचम् दधाति । दधात्यग्निः । अग्निः सर्वाः । सर्वा देवताः ।

देवता विष्णुः । विष्णुर् यज्ञः । यज्ञो देवताभिः । देवताभिश्च । चैव ।

एवैनम् । एनं यँज्ञेन । यज्ञेन च । च भिषज्यति । भिषज्यत्युत ।

उत यदि । यदीतासुः । इतासुर् भवति । इतासुरितीत – असुः ।

भवति जीवति । जीवत्येव । एव यत् । यन्नवम् । नवमैत् । ऐत् तत् ।

तन्नवनीतम् । नवनीत मभवत् । नवनीतमिति नव – नीतम् ।

अभवदिति । इत्याज्यम् । आज्यमव । अवेक्षते । ईक्षते रूपम् ।

रूपमेव । एवास्य । अस्यैतत् । एतन्महिमानम् । महिमानं वँ्याचष्टे ।

व्याचष्टेऽश्विनोः । व्याचष्ट इति वि – आचष्टे । आश्विनोः प्राणः ।

प्राणोऽसि । प्राण इति प्र – अनः । असीति । इत्याह । आहाश्विनौ ।

आश्विनौ वै । वै देवानाम् । देवानां भिषजौ । **42** (**50/55**)

T.S.2.3.11.3 - Kramam

भिषजौ ताभ्याम् । ताभ्यामेव । एवास्मै । अस्मै भेषजम् ।

भेषजम् करोति । करोतीन्द्रस्य । इन्द्रस्य प्राणः । प्राणोऽसि । प्राण

इति प्र – अनः । असीति । इत्याह । आहेन्द्रियम् । इन्द्रिय मेव ।

एवास्मिन्न् । अस्मिन्नेतेन । एतेन दधाति । दधाति मित्रावरुणयोः ।

मित्रावरुणयोः प्राणः । मित्रावरुणयोरिति मित्रा – वरुणयोः ।

प्राणोऽसि । प्राण इति प्र – अनः । असीति । इत्याह ।

आह प्राणापानौ । प्राणापानावेव । प्राणापानाविति प्राण – अपानौ ।

एवास्मिन्न् । अस्मिन्नेतेन । एतेन दधाति । दधाति विश्वेषाम् ।

विश्वेषाम् देवानाम् । देवानाम् प्राणः । प्राणोऽसि ।

प्राण इति प्र – अनः । असीति । इत्याह । आह वीर्यम् । वीर्यमेव ।

एवास्मिन्न् । अस्मिन्नेतेन । एतेन दधाति । दधाति घृतस्य । घृतस्य

धाराम् । धाराममृतस्य । अमृतस्य पन्थाम् । पन्थामिति । इत्याह ।

आह यथायजुः । यथायजुरेव । यथायजुरिति यथा–यजुः । एवैतत् ।

एतत् पावमानेन । पावमानेन त्वा । त्वा स्तोमेन । स्तोमेनेति ।

इत्याह । **43** (**50/56**)

T.S.2.3.11.4 - Kramam

अह प्राणम् । प्राणमेव । प्राण मिति प्र – अनम् । एवास्मिन्न् ।

अस्मिन्नेतेन । एतेन दधाति । दधाति बृहद्रथन्तरयोः ।

बृहद्रथन्तरयोस्त्वा । बृहद्रथन्तरयोरिति बृहत् – रथन्तरयोः ।

त्वा स्तोमेन । स्तोमेनेति । इत्याह । आहौजः । ओज एव ।

एवास्मिन्न् । अस्मिन्नेतेन । एतेन दधाति । दधात्यग्नेः । अग्नेस्त्वा ।

त्वा मात्रया । मात्रयेति । इत्याह । आहात्मानम् । आत्मानमेव ।

एवास्मिन्न् । अस्मिन्नेतेन । एतेन दधाति । दधात्यृत्विजः ।

ऋत्विजः परि । पर्याहुः । आहुर् यावन्तः । यावन्त एव । एवर्त्विजः ।

ऋत्विजस्ते । त एनम् । एनम् भिषज्यन्ति । भिषज्यन्ति ब्रह्मणः ।

ब्रह्मणो हस्तम् । हस्तमन्वारभ्य । अन्वारभ्य परि ।

अन्वारभ्येत्यनु – आरभ्य । पर्याहुः । आहुरेकधा । एकधैव ।

एकधेत्येक – धा । एव यजमाने । यजमान आयुः । आयुर् दधति ।

दधति यत् । यदेव । एव तस्य । तस्य तत् । तद्धिरण्यात् ।

हिरण्याद् घृतम् । **44** (**50/54**)

T.S.2.3.11.5 - Kramam

घृतम् निः । निष्पिबति । पिबत्यायुः । आयुर् वै । वै घृतम् ।

घृतममृतम् । अमृतꣳ हिरण्यम् । हिरण्यममृतात् । अमृतादेव ।

एवायुः । आयुर् निः । निष्पिबति । पिबति शतमानम् ।

शतमानम् भवति । शतमानमिति शत – मानम् । भवति शतायुः ।

शतायुः पुरुषः । शतायुरिति शत – आयुः । पुरुषः शतेन्द्रियः ।

शतेन्द्रिय आयुषि । शतेन्द्रिय इति शत – इन्द्रियः । आयुष्येव ।

एवेन्द्रिये । इन्द्रिये प्रति । प्रति तिष्ठति । तिष्ठत्यथो । अथो खलु ।

अथो इत्यथो । खलु यावतीः । यावतीः समाः । समा एष्यन् ।

एष्यन् मन्येत । मन्येत तावन्मानम् । तावन्मानꣳ स्यात् ।

तावन्मानमिति तावत्–मानम् । स्याथ् समृद्ध्यै । समृद्ध्या इमम् ।

समृद्ध्या इति सं – ऋद्ध्यै । इममग्ने । अग्न आयुषे । आयुषे

वर्चसे । वर्चसे कृधि । कृधीति । इत्याह । आहायुः । आयुरेव ।

एवास्मिन् । अस्मिन् वर्चः । वर्चो दधाति । दधाति विश्वे ।

विश्वे देवाः । देवा जरदष्टिः । जरदष्टिर् यथा । जरदष्टिरिति

जरत् – अष्टिः । यथा ऽसत् । असदिति ( ) । इत्याह ।

आह जरदष्टिम् । जरदष्टिमेव । जरदष्टिमिति जरत् – अष्टिम् ।
एवैनम् । एनम् करोति । करोत्यग्निः । अग्निरायुष्मान् । आयुष्मानिति ।
इति हस्तम् । हस्तम् गृह्णाति । गृह्णात्येते । एते वै । वै देवाः ।
देवा आयुष्मन्तः । आयुष्मन्तस्ते । त एव । एवास्मिन्न् ।
अस्मिन्नायुः । आयुर् दधति । दधति सर्वम् । सर्वमायुः । आयुरेति ।
एतीत्येति ॥ **45** (**72/80**)

(रसं – देवानाᳬ – स्तोमेनेति – हिरण्या – दसदिति – द्वाविᳬशतिश्च) (A11)

T.S.2.3.12.1 - Kramam

प्रजापतिर् वरुणाय । प्रजापतिरिति प्रजा – पतिः । वरुणायाश्वम् ।
अश्वमनयत् । अनयथ् सः । स स्वाम् । स्वाम् देवताम् ।
देवतामार्च्छत् । आर्च्छथ् सः । स परि । पर्यदीर्यत । अदीर्यत सः ।
स एतम् । एतं ँवारुणम् । वारुणम् चतुष्कपालम् ।
चतुष्कपालमपश्यत् । चतुष्कपालमिति चतुः – कपालम् । अपश्यत्
तम् । तम् निः । निरवपत् । अवपत् ततः । ततो वै । वै सः ।

स वरुणपाशात् । वरुणपाशादमुच्यत । वरुणपाशादिति

वरुण – पाशात् । अमुच्यत वरुणः । वरुणो वै । वा एतम् ।

एतम् गृह्णाति । गृह्णाति यः । यो ऽश्वम् । अश्वम् प्रतिगृह्णाति ।

प्रतिगृह्णाति यावतः । प्रतिगृह्णातीति प्रति – गृह्णाति । यावतो ऽश्वान् ।

अश्वान् प्रतिगृह्णीयात् । प्रतिगृह्णीयात् तावतः । प्रतिगृह्णीयादिति

प्रति – गृह्णीयात् । तावतो वारुणान् । वारुणान् चतुष्कपालान् ।

चतुष्कपालान् निः । चतुष्कपालानिति चतुः – कपालान् ।

निर् वपेत् । वपेद् वरुणम् । वरुणमेव । एव स्वेन ।

स्वेन भागधेयेन । भागधेयेनोप । भागधेयेनेति भाग – धेयेन ।

उप धावति । धावति सः । स एव । एवैनम् । एनं वरुणपाशात् ।

वरुणपाशान् मुञ्चति । वरुणपाशादिति वरुण – पाशात् ।

मुञ्चति चतुष्कपालाः । **46** (**50/58**)

T.S.2.3.12.2 - Kramam

चतुष्कपाला भवन्ति । चतुष्कपाला इति चतुः – कपालाः ।

भवन्ति चतुष्पात् । चतुष्पाद्धि । चतुष्पादिति चतुः – पात् । ह्यश्वः ।

अश्वः समृद्ध्यै । समद्ध्या एकम् । समृद्ध्या इति सं – ऋद्ध्यै ।

एकमतिरिक्तम् । अतिरिक्तम् निः । अतिरिक्तमित्यति – रिक्तम् ।

निर् वपेत् । वपेद् यम् । यमेव । एव प्रतिग्राही । प्रतिग्राही भवति ।

प्रतिग्राहीति प्रति–ग्राही । भवति यम् । यं वा । वा न । नाद्ध्येति ।

अद्ध्येति तस्मात् । अद्ध्येतीत्यधि – एति । तस्मादेव ।

एव वरुणपाशात् । वरुणपाशान् मुच्यते । वरुणपाशादिति

वरुण – पाशात् । मुच्यते यदि । यद्यपरम् । अपरम् प्रतिग्राही ।

प्रतिग्राही स्यात् । प्रतिग्राहीति प्रति – ग्राही । स्याथ् सौर्यम् ।

सौर्यमेककपालम् । एककपालमनु । एककपालमित्येक–कपालम् ।

अनु निः । निर् वपेत् । वपेदमुम् । अमुमेव । एवादित्यम् ।

आदित्यमुच्चारम् । उच्चारम् कुरुते । उच्चारमित्युत् – चारम् ।

कुरुते ऽपः । अपो ऽवभृथम् । अवभृथमव ।

अवभृथमित्यव – भृथम् । अवैति । एत्यफ्सु । अफ्सु वै ।

अफ्स्वित्यप् – सु । वै वरुणः । वरुणः साक्षात् । साक्षादेव ।

साक्षादिति स – अक्षात् । एव वरुणम् । वरुणमव । अव यजते ।

यजते ऽपोनप्त्रीयम् । अपोनप्त्रीयम् चरुम् ( ) ।

अपोनप्त्रीयमित्यपः – नप्त्रीयम् । चरुम् पुनः । पुनरेत्य । एत्य निः ।
एत्येत्या – इत्य । निर् वपेत् । वपेदफ्सुयोनिः । अफ्सुयोनिर् वै ।
अफ्सुयोनिरित्यफ्सु – योनिः । वा अश्वः । अश्वः स्वाम् । स्वामेव ।
एवैनम् । एनं ँयोनिम् । योनिं गमयति । गमयति सः । स एनम् ।
एनꣳ शान्तः । शान्त उप । उप तिष्ठते । तिष्ठत इति तिष्ठते ॥

47 (67/83) ***(मुञ्चति – चरुꣳ – सप्तदश च) (A12)***

T.S.2.3.13.1 - Kramam

या वाम् । वामिन्द्रावरुणा । इन्द्रावरुणा यतव्या ।
इन्द्रावरुणेतीन्द्रा – वरुणा । यतव्या तनूः । तनूस्तया । तयेमम् ।
इममꣳहसः । अꣳहसो मुञ्चतम् । मुञ्चतम् ँया । या वाम् ।
वामिन्द्रावरुणा । इन्द्रावरुणा सहस्या । इन्द्रावरुणेतिन्द्रा – वरुणा ।
सहस्या रक्षस्या । रक्षस्या तेजस्या । तेजस्या तनूः । तनूस्तया ।
तयेमम् । इममꣳहसः । अꣳहसो मुञ्चतम् । मुञ्चतम् ँयः ।
यो वाम् । वा मिन्द्रावरुणौ । इन्द्रावरुणावग्नौ ।
इन्द्रावरुणाविती न्द्रा – वरुणौ । अग्नौ स्रामः । स्रामस्तम् ।
तम् ँवाम् । वामेतेन । एतेनाव । अव यजे । यजे यः । यो वाम् ।

वामिन्द्रावरुणा । इन्द्रावरुणा द्विपाथ्सु । इन्द्रावरुणेतीन्द्रा – वरुणा ।
द्विपाथ्सु पशुषु । द्विपाथ्स्विति द्विपात् – सु । पशुषु चतुष्पाथ्सु ।
चतुष्पाथ्सु गोष्ठे । चतुष्पाथ्स्विति चतुष्पात् – सु । गोष्ठे गृहेषु ।
गोष्ठ इति गो – स्थे । गृहेष्वफ्सु । अफ्स्वोषधीषु ।
अफ्स्वित्यप् – सु । ओषधीषु वनस्पतिषु । वनस्पतिषु स्रामः ।
स्रामस्तम् । तम् वाम् । वा मेतेन । एतेनाव । अव यजे ।
यज इन्द्रः । इन्द्रो वै । वा एतस्य । एतस्येन्द्रियेण । **48** (**50/58**)

T.S.2.3.13.2 - Kramam

इन्द्रियेणाप । अप क्रामति । क्रामति वरुणः । वरुण एनम् ।
एनं वरुणपाशेन । वरुणपाशेन गृह्णाति ।
वरुणपाशेनेति वरुण – पाशेन । गृह्णाति यः । यः पाप्मना ।
पाप्मना गृहीतः । गृहीतो भवति । भवति यः । यः पाप्मना ।
पाप्मना गृहीतः । गृहीतः स्यात् । स्यात् तस्मै । तस्मा एताम् ।
एतामैन्द्रावरुणीम् । ऐन्द्रावरुणीम् पयस्याम् ।
ऐन्द्रावरुणीमित्यैन्द्रा – वरुणीम् । पयस्याम् निः । निर्वपेत् ।
वपेदिन्द्रः । इन्द्र एव । एवास्मिन्न् । अस्मिन्निन्द्रियम् ।

इन्द्रियम् दधाति । दधाति वरुणः । वरुण एनम् । एनम् वँरुणपाशात् ।
वरुणपाशान् मुञ्चति । वरुणपाशादिति वरुण – पाशात् ।
मुञ्चति पयस्या । पयस्या भवति । भवति पयः । पयो हि । हि वै ।
वा एतस्मात् । एतस्मादपक्रामति । अपक्रामत्यथ ।
अपक्रामतीत्यप–क्रामति । अथैषः । एष पाप्मना । पाप्मना गृहीतः ।
गृहीतो यत् । यत् पयस्या । पयस्या भवति । भवति पयः ।
पय एव । एवास्मिन्न् । अस्मिन् तया । तया दधाति ।
दधाति पयस्यायाम् । पयस्यायाम् पुरोडाशम् । **49** (**50/54**)

T.S.2.3.13.3 - Kramam

पुरोडाशमव । अव दधाति । दधात्यात्मन्वन्तम् । आत्मन्वन्तमेव ।
आत्मन्वन्तमित्यात्मन्न्–वन्तम् । एवैनम् । एनम् करोति । करोत्यथो ।
अथो आयतनवन्तम् । अथो इत्यथो । आयतनवन्तमेव ।
आयतनवन्तमित्यायतन – वन्तम् । एव चतुर्द्धा । चतुर्द्धा वि ।
चतुर्द्धेति चतुः – धा । व्यूहति । ऊहति दिक्षु । दिक्ष्वेव । एव प्रति ।
प्रति तिष्ठति । तिष्ठति पुनः । पुनः सम् । समूहति । ऊहति दिग्भ्यः ।
दिग्भ्य एव । दिग्भ्य इति दिक् – भ्यः । एवास्मै । अस्मै भेषजम् ।

भेषजम् करोति । करोति समूह्य । समूह्याव । समूह्येति सं – ऊह्य ।

अव द्यति । द्यति यथा । यथा ऽऽविद्धम् । आविद्धं निष्कृन्तति ।

आविद्धमित्या – विद्धम् । निष्कृन्तति तादृक् । निष्कृन्ततीति

निः – कृन्तति । तादृगेव । एव तत् । तद् यः । यो वाम् ।

वामिन्द्रावरुणौ । इन्द्रावरुणावग्नौ । इन्द्रावरुणावितीन्द्रा – वरुणौ ।

अग्नौ स्रामः । स्रामस्तम् । तं वाँ वाम् । वामेतेन । एतेनाव ।

अव यजे । यज इति । इत्याह । आह दुरिष्ट्याः । दुरिष्ट्या एव ।

दुरिष्ट्या इति दुः–इष्ट्याः । एवैनम् । एनम् पाति ( ) । पाति यः ।

यो वाम् । वामिन्द्रावरुणा । इन्द्रावरुणा द्विपाथ्सु ।

इन्द्रावरुणेतीन्द्रा – वरुणा । द्विपाथ्सु पशुषु । द्विपाथ्स्विति

द्विपात् – सु । पशुषु स्रामः । स्रामस्तम् । तं वाँ वाम् । वामेतेन ।

एतेनाव । अव यजे । यज इति । इत्याह । आहैतावतीः ।

एतावतीर् वै । वा आपः । आप ओषधयः । ओषधयो वनस्पतयः ।

वनस्पतयः प्रजाः । प्रजाः पशवः । प्रजा इति प्र – जाः ।

पशव उपजीवनीयाः । उपजीवनीयास्ताः । उपजीवनीया
इत्युप – जीवनीयाः । ता एव । एवास्मै । अस्मै वरुणपाशात् ।
वरुणपाशान् मुञ्चति । वरुणपाशादिति वरुण – पाशात् ।
मुञ्चतीति मुञ्चति ॥ **50** (**76/91**)

(एतस्य – पयस्यायां – पाति – षड्विꣳशतिश्च) (A13)

T.S.2.3.14.1 - Kramam

स प्रत्नवत् । प्रत्नवन्नि । प्रत्नवदिति प्रत्न – वत् । नि काव्या ।
काव्येन्द्रम् । इन्द्रं वः । वो विश्वतः । विश्वतस्परि । परीन्द्रम् ।
इन्द्रम् नरः । नर इति नरः ॥ त्वम् नः । नः सोम । सोम विश्वतः ।
विश्वतो रक्ष । रक्षा राजन्न् । राजन्नघायतः ।
अघायत इत्यघ – यतः ॥ न रिष्येत् । रिष्येत् त्वावतः ।
त्वावतः सखा । त्वावत इति त्व – वतः । सखेति सखा ॥ या ते ।
ते धामानि । धामानि दिवि । दिवि या । या पृथिव्याम् । पृथिव्यां या ।
या पर्वतेषु । पर्वतेष्वोषधीषु । ओषधीष्वप्सु । अप्स्वित्यप् – सु ॥
तेभिर् नः । नो विश्वैः । विश्वैः सुमनाः । सुमना अहेडन् ।
सुमना इति सु – मनाः । अहेडन् राजन्न् । राजन्थ् सोम ।

सोम प्रति । प्रति हव्या । हव्या गृभाय । गृभायेति गृभाय ॥
अग्नीषोमा सवेदसा । अग्नीषोमेत्यग्नी – सोमा । सवेदसा सहूती ।
सवेद सेति स – वेदसा । सहूती वनतम् । सहूती इति स–हूती ।
वनतम् गिरः । गिर इति गिरः ॥ सम् देवत्रा । देवत्रा बभूवथुः ।
देवत्रेति देव – त्रा । बभूवथुरिति बभूवथुः ॥ युवमेतानि । **51** (**50/57**)

T.S.2.3.14.2 - Kramam

एतानि दिवि । दिवि रोचनानि । रोचनान्यग्निः । अग्निश्च ।
च सोम । सोम सक्रतू । सक्रतू अधत्तम् । सक्रतू इति स – क्रतू ।
अधत्तमित्यधत्तम् ॥ युवꣳ सिन्धून् । सिन्धूꣳ रभिशस्तेः ।
अभिशस्तेरवद्यात् । अभिशस्तेरित्यभि–शस्तेः । अवद्यादग्नीषोमौ ।
अग्नीषोमावमुञ्चतम् । अग्नीषोमावित्यग्नी – सोमौ ।
अमुञ्चतम् गृभीतान् । गृभीतानिति गृभीतान् ॥ अग्नीषोमा विमम् ।
अग्नीषोमावित्यग्नी – सोमौ । इमꣳ सु । सु मे । मे शृणुतम् ।
शृणुतं वृषणा । वृषणा हवम् । हवमिति हवम् ॥ प्रति सूक्तानि ।
सूक्तानि हर्यतम् । सूक्तानीति सु – उक्तानि । हर्यतम् भवतम् ।
भवतम् दाशुषे । दाशुषे मयः । मय इति मयः ॥ आ ऽन्यम् ।

अन्यम् दिवः । दिवो मातरिश्वा । मातरिश्वा जभार । जभारामथ्नात् ।
अमथ्नादन्यम् । अन्यम् परि । परि श्येनः । श्येनो अद्रेः ।
अद्रेरित्यद्रेः ॥ अग्नीषोमा ब्रह्मणा । अग्नीषोमेत्यग्नी – सोमा ।
ब्रह्मणा वावृधाना । वावृधानोरुम् । उरुं यज्ञाय । यज्ञाय चक्रथुः ।
चक्रथुरु । उ लोकम् । लोकमिति लोकम् ॥ अग्नीषोमा हविषः ।
अग्नीषोमेत्यग्नी – सोमा । हविषः प्रस्थितस्य । प्रस्थितस्य वीतम् ।
प्रस्थितस्येति प्र – स्थितस्य । वीतꣳ हर्यतम् । **52** (**50/58**)

T.S.2.3.14.3 - Kramam

हर्यतं वृषणा । वृषणा जुषेथाम् । जुषेथामिति जुषेथाम् ॥
सुशर्माणा स्ववसा । सुशर्माणेति सु – शर्माणा ।
स्ववसा हि । स्ववसेति सु – अवसा । हि भूतम् । भूतमथ ।
अथा धत्तम् । धत्तं यजमानाय । यजमानाय शम् । शम् योः ।
योरिति योः ॥ आ प्यायस्व । प्यायस्व सम् । सम् ते । त इति ते ॥
गणानाम् त्वा । त्वा गणपतिम् । गणपतिꣳ हवामहे ।
गणपतिमिति गण – पतिम् । हवामहे कविम् । कविम् कवीनाम् ।
कवीनामुपमश्रवस्तमम् । उपमश्रवस्तममित्युपमश्रवः – तमम् ॥

ज्येष्ठराजम् ब्रह्मणाम् । ज्येष्ठराजमिति ज्येष्ठ – राजम् ।

ब्रह्मणाम् ब्रह्मणः । ब्रह्मणस्पते । पत आ । आ नः । नः शृण्वन्न् ।

शृण्वन्नूतिभिः । ऊतिभिः सीद । ऊतिभिरित्यूति – भिः ।

सीद सादनम् । सादनमिति सादनम् ॥ स इत् । इज्जनेन ।

जनेन सः । स विशा । विशा सः । स जन्मना । जन्मना सः ।

स पुत्रैः । पुत्रैर् वाजम् । वाजम् भरते । भरते धना । धना नृभिः ।

नृभिरिति नृ – भिः ॥ देवानां ँयः । यः पितरम् । पितरमाविवासति ।

आविवासति श्रद्धामनाः । आविवासतीत्या – विवासति । **53** (**50/56**)

T.S.2.3.14.4 - Kramam

श्रद्धामना हविषा । श्रद्धामना इति श्रद्धा – मनाः । हविषा ब्रह्मणः ।

ब्रह्मणस्पतिम् । पतिमिति पतिम् ॥ स सुष्टुभा । सुष्टुभा सः ।

सुष्टुभेति सु–स्तुभा । स ऋक्वता । ऋक्वता गणेन । गणेन वलम् ।

वलꣳ रुरोज । रुरोज फलिगम् । फलिगꣳ रवेण । रवेणेति रवेण ॥

बृहस्पतिरुस्रियाः । उस्रिया हव्यसूदः । हव्यसूदः कनिक्रदत् ।

हव्यसूद इति हव्य – सूदः । कनिक्रदद् वावशतीः । वावशतीरुत् ।

उदाजत् । आजदित्याजत् ॥ मरुतो यत् । यद्ध । ह वः । वो दिवः ।

दिवो या । या वः । वः शर्म । शर्मेति शर्म ॥ अर्यमा ऽऽयाति ।

आ याति । याति वृषभः । वृषभस्तुविष्मान् । तुविष्मान् दाता ।

दाता वसूनाम् । वसूनाम् पुरुहूतः । पुरुहूतो अर्.हन्न् ।

पुरुहूत इति पुरु – हूतः । अर्.हन्नित्यर्.हन्न् ॥

सहस्राक्षो गोत्रभित् । सहस्राक्ष इति सहस्र – अक्षः ।

गोत्रभिद् वज्रबाहुः । गोत्रभिदिति गोत्र – भित् । वज्रबाहुरस्मासु ।

वज्रबाहुरिति वज्र – बाहुः । अस्मासु देवः । देवो द्रविणम् ।

द्रविणम् दधातु । दधात्विति दधातु ॥ ये ते । तेऽर्यमन्न् ।

अर्यमन् बहवः । बहवो देवयानाः । देवयानाः पन्थानः ।

देवयाना इति देव – यानाः । पन्थानो राजन्न् । **54** (**50/58**)

T.S.2.3.14.5 - Kramam

राजन् दिवः । दिव आचरन्ति । अचरन्तीत्या–चरन्ति ॥ तेभिर् नः ।

नो देव । देव महि । महि शर्म । शर्म यच्छ । यच्छ शम् ।

शम् नः । न एधि । एधि द्विपदे । द्विपदे शम् । द्विपद इति द्वि – पदे ।

शम् चतुष्पदे । चतुष्पद इति चतुः – पदे ॥ बुद्ध्नादग्रम् ।

अग्रमङ्गिरोभिः । अङ्गिरोभिर् गृणानः । अङ्गिरोभिरित्यङ्गिरः – भिः ।

गृणानो वि । वि पर्वतस्य । पर्वतस्य दृꣳहितानि । दृꣳहितान्यैरत् ।
ऐरदित्यैरत् ॥ रुजद् रोधाꣳसि । रोधाꣳसि कृत्रिमाणि ।
कृत्रिमाण्येषाम् । एषाꣳ सोमस्य । सोमस्य ता । ता मदे ।
मद इन्द्रः । इन्द्रश्चकार । चकारेति चकार ॥ बुध्नादग्रेण । अग्रेण वि ।
वि मिमाय । मिमाय मानैः । मानैर् वज्रेण । वज्रेण खानि ।
खान्यतृणत् । अतृणन् नदीनाम् । नदीनामिति नदीनाम् ॥
वृथा ऽसृजत् । असृजत् पथिभिः । पथिभिर् दीर्घयाथैः ।
पथिभिरिति पथि – भिः । दीर्घयाथैः सोमस्य ।
दीर्घयाथैरिति दीर्घ – याथैः । सोमस्य ता । ता मदे ।
मद इन्द्रः । इन्द्रश्चकार । चकारेति चकार ॥ **55** (**50/54**)

T.S.2.3.14.6 - Kramam

प्र यः । यो जज्ञे । जज्ञे विद्वान् । विद्वाꣳ अस्य । अस्य बन्धुम् ।
बन्धुम् विश्वानि । विश्वानि देवः । देवो जनिमा । जनिमा विवक्ति ।
विवक्तीति विवक्ति ॥ बह्म ब्रह्मणः । ब्रह्मण उत् । उज्जभार ।
जभार मद्ध्यात् । मद्ध्यान्नीचा । नीचादुच्चा । उच्चा स्वधया ।
स्वधयाऽभि । स्वधयेति स्व – धया । अभि प्र । प्र तस्थौ ।

तस्थाविति तस्थौ ॥ महान् मही । मही अस्थभायत् । मही इति
मही । अस्तभायद् वि । वि जातः । जातो द्याम् । द्याᳬ सद्म ।
सद्म पार्थिवम् । पार्थिवम् च । च रजः । रज इति रजः ॥
स बुध्नात् । बुध्नादाष्ट । आष्ट जनुषा । जनुषा ऽभि । अभ्यग्रम् ।
अग्रम् बृहस्पतिः । बृहस्पतिर् देवता । देवता यस्य । यस्य सम्राट् ।
सम्राडिति सं – राट् ॥ बुध्नाद् यः । यो अग्रम् । अग्रमभ्यर्ति ।
अभ्यर्त्योजसा । अभ्यर्तीत्यभि – अर्ति । ओजसा बृहस्पतिम् ।
बृहस्पति मा । आ विवासन्ति । विवासन्ति देवाः ( ) ।
देवा इति देवाः ॥ भिनद् वलम् । वलं ँवि । वि पुरः । पुरो दर्दरीति ।
दर्दरीति कनिक्रदत् । कनिक्रदथ् सुवः । सुवरपः । अपो जिगाय ।
जिगायेति जिगाय ॥ **56** (**59/62**)

(युवं – ँवीतमा – विवासति – पन्थानो – दीर्घयाथैः सोमस्य ता मद इन्द्रश्चकार – देवा – नव च) (A14)

Prasna Korvai with starting Padams of 1 to 14 Anuvaakams :-

(आदित्येभ्यो – देवा वै मृत्यो – र्देवा वै – सत्रम – र्यम्णे – प्रजापतेस्त्रयस्त्रिशत् – प्रजापति र्देवेभ्योऽन्नाद्यं – देवासुरास्तान् – रजनो – ध्रुवोऽसि – यन्नव – मग्निं ँवै – प्रजापतिर् वरुणाय – या वामिन्द्रा वरुणा – स प्रत्नव – च्चतुर्दश)

Korvai with starting Padams of 1, 11, 21 Series of Panchaatis :-

(आदित्येभ्य – स्त्वष्टु – रस्मै दानकामा – एवाव रुन्धे – ऽग्निं ँवै – स प्रत्नवथ् – षट्पञ्चाशत्)

First and Last Padam of Third Prasnam of Kandam 2:-

(आदित्येभ्यः – सुवरपो जिगाय)

॥ हरिः ओम् ॥

॥ इति द्वितीय काण्डे तृतीय प्रश्नः – क्रम पाठः समाप्तः ॥

==========

Details of Panchati,Padam and Krama Vaakyam for

Kandam 2 , Prasanam 3 – (TS 2.3)

	Panchati	Padams	Krama Vaakyams
Anuvakam 1	5	268	303
Anuvakam 2	9	441	496
Anuvakam 3	5	243	283
Anuvakam 4	4	204	240
Anuvakam 5	3	163	177
Anuvakam 6	2	126	151
Anuvakam 7	4	188	212
Anuvakam 8	2	128	144
Anuvakam 9	3	155	194
Anuvakam 10	3	175	192
Anuvakam 11	5	272	303
Anuvakam 12	2	117	141
Anuvakam 13	3	176	203
Anuvakam 14	6	309	345
Total →	56	2965	3384